ПАХТАЛАР ЛЎППИ-ЛЎППИ ОЧИЛДИ, ДАЛАЛАРГА РИЗҚ-НАСИБА СОЧИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 6 сентябрь ЖУМА
№ 68 (5.740)
сотувда эркин нархда

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИ МАЖЛИСИ

4 сентябрь куни Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов раислигида Миллий Хавфсизлик Кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мажлисда БМТ шафелигида «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» дастури доирасида 1996 йил августида Шимолий Каролина штатида (АҚШ) ўтказилган «Кооператив Оспрей-96» ҳарбий машқларида Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ҳамда Узбекистон Республикасининг тинчлик ўрнатувчи батальони (Марказий Осиё батальони) иштироки якунлари, шунингдек Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги байрами тадбирларини тайёрлаш ва ўтказиш ҳамда бу байрамнинг халқаро аҳамияти, Марказий Осиё давлатлари интеграциясининг ҳозирги ҳолати ва истиқболлари кўриб чиқилди.

Ушбу масалаларни муфассал муҳокама этиш мобайнида Марказий Осиё батальони взводининг Америка Қўшма Штатлари ҳудудида ўтказилган «Кооператив Оспрей-96» машқларида иштирокининг муҳим аҳамиятга эга экани, бу ҳол Ўзбекистон Республикасининг Шимолий Атлантика блоки билан шериклик муносабатларини ривожлантиришда ҳамда халқаро майдонда давлатимиз обрўсини оширишда яна бир қадам бўлгани таъкидланди. Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини байрам қилиш тўғрисидаги масалани муҳокама этиш пайтида буюк соҳибқироннинг миллий давлатчиликни мустаҳкамлашдаги тарихий ўрни, ҳозирги пайтда буюк аждодимиз тажрибасини ўрганишнинг аҳамияти таъкидлаб ўтилди. Мажлис иштирокчилари эътибори Марказий Осиё минтақасида интеграция жараёнларини чуқурлаштириш масалаларига қаратилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

Президент Ислом Каримов 4 сентябрь куни «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази раҳбарияти ҳамда бошқаруви аъзолари билан учрашди. Мулоқот чоғида одамлар қалбида юксак маънавий фазилатларни камол топтириш, миллий мафкурани шакллантириш, ёшларни бой маданий меросимиз, тарихий қадриятларимизга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш масалалари хусусида гап борди.

—Куни кеча бутун мамлакатимизда тантанали нишонланган мустақиллик куни мазкур сана халқимизнинг чинакам миллий байрамига айланганини кўрсатди, деди Ислом Каримов. Бу халқимизнинг эртанги ёруғ кунларга ишончи ортиб бораётганидан далолат беради. Биз одамларда маданият ва маънавият юксалгани, ўзлигини англаш туйғулари, Ўзбекистон менинг Ватаним, деган муқаддас тушунчалар ҳар бир ватандошимиз онгига теран кириб борганига гувоҳ бўлдик. Юртимизда қарор топган тинчлик, осойишталик, тотувлик энг катта бойлик эканини барча англаб етгани, айниқса, қувонарли ҳолдир. Бу эса биз изчиллик билан амалга ошираётган ишларнинг натижаси, таъбир жоиз бўлса, энг катта ютуғимиздир.

Бу хайрли ишларга адабиёт ва санъат намояндалари, маданият арбоблари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Маънавият заҳматкашларининг меҳнати самарасини, иқтисодий кўрсаткичлардан фарқли ўлароқ, бирон мезон билан ўлчаб бўлмайди. Буни фақат одамлар қалбидаги ғурурдан, уларнинг чеҳраси очиқлигидан англаш, ҳис этиш мумкин.

Суҳбатда халқимизнинг савиясини янада ошириш, миллий хусусиятларимизни, анъаналаримизни инобатга олган ҳолда жамиятимизда демократлаштириш жараёнларини кучайтириш, маданият ва маънавият муассасалари ишларини тағин ҳам такомиллаштириш борасида фикрлашиб олинди.

Учрашувда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Х. Жураев, матбуот котиби М. Муҳаммад Дўст қатнашди.

(ЎзА).

МАСЛАҲАТЛИ ТЎЙ ТАРҚАМАС

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1996 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари деҳқонларининг кузги юмушларни уюшқоқлик билан ўтказиш ва йиғим-терим мавсумини сифатли ташкил этиш масалаларига бағишланган маслаҳат кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда миришкорлар ўзаро фикр-мулоҳаза алмашдилар, тажрибаларни ўртоқлашдилар. Шунингдек, кенгаш иштирокчилари Қарши туманидаги «Бешкент» жамоа ширкат хўжалигининг Рўзибой Маҳмудов бошчилик қилаётган бригадала ҳам бўлишиб, техникани йиғим-теримга тайёрлашда олиб бораётган ишлар билан танишдилар.

Шавкат СУЛТОНОВ.

ОЗОД ВАТАН — БАХТИНГ, ЭРКИН МЕҲНАТ — ДАВЛАТИНГ

Ўлкамизда олтин куз. Эрта баҳордан дала кезиб экин парваришлаган миришкорнинг чеҳрасида бугун табассум. Чунки унинг учун қўшалоқ шодиёна. Бир неча кун муқаддам давлатимиз мустақиллигининг беш йиллигини қувончларга тўлиб нишонлаган заршуноснинг даласида оппоқ-оппоқ пахталар очилмоқда. Қалб қўри, кўз нури, ғайрат-шижоатини бағишлаб қилган меҳнати натижасини кўрсатди.

Ҳа, кўзлаган ҳосилини етиштирган пахтакор учун бундан ортиқ бойлик йўқ. Унинг яна ширин ташвишли кунлари бошланди. У энди кенг майдонларга бодроқдек сочилган жавоҳирни тезроқ йиғиштириб олсам дейди. Юртим бойлигига-бойлик қўшсам, яхшигина даромад кўрсам деб орзу қилади. Кўнглида пахтасидек оқ, покиза ниятлар туғён уради.

Сиз суратда кўриб турган қизлар ҳам шундай ниятларни дилларига жо этиб пахтазорга чиқишган. Дугоналар — Гулноза Шопўлатова ва Сожида Давронова Сайхунобод туманидаги «Шўрўзак» ширкатлар уюшмасида меҳнат қилишади. Пахтазорларда соат сайин ҳосилга-ҳосил қўшилмоқда. Деҳқонлар бундан бениҳоя хурсанд. Насиб этса, бу йил ҳам режани ортиғи билан ўринлатамиз, дейишмоқда.

(«Шўрўзак» деҳқонлари эришаётган ютуқлар ва тажрибалари ҳақида газетамизнинг 2-саҳифасида ҳикоя қилинди.)

САФАРБАРЛИК

Кечагина денгиздек мавж уриб турган кўм-кўк пахта далалари оппоқ чойшабга бурканмоқда. Кўсаклар етилиб, қийғос очила бошлади. Бундан деҳқон кўнгли чоғ бўлиб, етиштирган мўл ҳосилни йиғиб-териб олиш, она-Ватан омборига етказиб беришга киришди.

Эндиги вазифа йиғим-теримни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш, пешона тери эвазига бунёдга келтирилган оқ олтинни тез ва соз йиғиштириб олишдир. Яқинда матбуотда эълон қилинган Вазирлар Маҳкамасининг «1996 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида» қарори ҳам бунинг далолатидир.

Мазкур ҳужжат Касби туманидаги Ҳамза Хўжақулов номли жамоа-ширкат хўжалиги аъзолари томонидан хушнуд кутиб олинди. Пахтакорлар ҳосилни тез ва соз йиғиб-териб олиш юзасидан тадбирлар белгилашди. 2010 гектар майдонда етиштирилган оқ олтинни узоғи билан 30-35 кун ичида териб олиш режалаштирилди. Йиғим-теримга икки минг теримчи ва 45 та пахта териш машинаси сафарбар этилади. Ҳар куни 230-250 тонна атрофида пахта терилиб, қабул пунктига етказиб берилади. Теримчилар ва механик-ҳайдовчилар ўртасида мусобақа ташкил қилиниб, илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан мукофотланади. Бундай ишлар ҳар беш кун ва ўн кунда амалга оширилиб, терим суръатининг ошишига кўмаклашади.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йилги пахта толасига давлат буюртмаси ҳажмларини ўзгартириш ҳақида қабул қилинган қарор катта сафарбарлик кучига эга. Унда топшириқни бажарган хўжаликлар ихтиёрида қолдириладиган пахта улуши уни етиштириш ҳажмининг 60 фоизигача оширилганлиги, давлат буюртмаси эса 40 фоизгача пасайтирилганлиги кўрсатилди. Кўриниб турибдики, самарали меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштирган деҳқоннинг даромади яхши бўлади. Бозор иқтисодиёти ҳисоб-китобни аниқ йўлга қўйиш, ўз ишининг фидойиси бўлишни талаб қилмоқда.

Ҳосилни йиғиб-териб олишда терим машинасининг хизмати катта. Шу боис машиналарни сифатли таъмирлаб, мавсумга шай қилиб қўйиш, уларни зарур эҳтиёт қисм, ёнилғи-мойлаш материаллари билан таъминлаш зарур. Бу борада жамоа-ширкат хўжалигида мақтовга сазовор ишлар амалга ошириляпти. Мавжуд икки ва тўрт қаторли терим машиналари шай қилиб қўйилди. Устахонада иш қизғин давом этаяпти. Таъмирловчилар бригадаси тузилиб, 20 нафарга яқин тажрибали механизаторлар таъмир ишларида қатнашмоқда. Кўрак териш ва кўрак чувиш машиналари ҳам ҳозирданоқ тайёрлаб қўйилаяпти. Таъмирчилар учун ҳамма шарт-шароит яратиб берилган. Белгиланган тадбирларга асосан терим машиналарини узоғи билан 10—15 сентябргача тайёр ҳолга келтириш, шу жумладан, мавсумда қатнашадиган барча транспорт воситаларини тайёрлаб қўйиш кўзда тутилган.

Айни пайтда хўжаликда ташкилий ишларни амалга ошириш билан бирга уруғлик пахтани қўлда териш бошлаб юборилди. Биз Ғайбулла Ҳомидов раислик қилаётган ширкат далаларини кўздан кечирдик. 555 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирилган. Пайкаллардан 2000 тонна оқ олтин йиғиб олиш мўлжалланаяпти. Жами ҳосилнинг 65-70 фоизи машиналарда териб олиниши керак. Шу боис ғўза майдонлари бегона ўтлардан тозаланаяпти. Карта атрофларининг ғўзапоялари йиғиштириб олинаяпти, машиналарнинг бемалол айланиб юриши учун имкон яратилаяпти.

Ширкатнинг Нурали Ҳақбердиев бошлиқ бригадасида терим биринчи бўлиб бошланган. Теримчилар сони кундан-кунга кўпаймоқда. Бугун-эрта улар 45-50 нафарга етказилади. Дастлаб 1,5-2 тонна миқдорида пахта терилаётган бўлса, яқинда бу кўрсаткич 4,5-5 тоннага етказилади. Мунира Жўраева, Шоҳсанам Шодмонқулова сингари чеварлар кунига 80—100 килограммга етказиб оқ олтин теришмоқда. Улар мавсумда 5—6 тонналик хирмон яратишга сўз беришган.

Терим Шоназар Сафаров бошлиқ бригадада ҳам қизғин тус олган. Шоҳсанам Мирзаева, Шоҳиста Ҳабибова каби теримчилар ҳар куни 90—100 килограммдан ошириб оқ олтин теришаяпти. Жамоа аъзолари 70 гектар майдондан 280 тонналик хирмон бунёд этишга аҳду паймон қилишган.

Хўжаликнинг Даврон Омонқулов, Шодмонқул Комилов, Ҳайит Халқаевлар етакчилик қилаётган бригадаларида ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Мазкур жамоаларда ҳам терим бошланиб кетган. Ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш, режани узоғи билан 10—12 иш кунида бажаришга бел боғлаган пахтакорлар теримни оммавий равишда бошлашга пухта ҳозирлик кўришаяпти. Гулшан Темирова, Назокат Рўзибоева, Замира Войисова, Дурдона Камолова, Ражаббиби Қораева, Сабоҳат Шамсиева сингари теримчилар кунига 80—120 килограммга етказиб оқ олтин териб, хирмоннинг юксалишига ўз улушларини қўшмоқдалар.

— Мавсумда қатнашаётганларга шарт-шароит яратиш мақсадида барча дала шийпонлари сифатли таъмирланиб, жиҳозланди. Уларга озиқ-овқат, бошқа маҳсулотларни етказиб бериш учун барча ишлар қилинди. Терим мавсумида тиббий ҳамда маданий-маиший хизмат кўрсатиш юзасидан белгиланган тадбирлар аниқ ва пухта амалга оширилди. Бу йиғим-теримни намунали ўтказиш, ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш имконини беради, — дейди жамоа-ширкат хўжалиги раиси Эргаш Турсунқулов.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини меҳнат билан мустаҳкамлаётган, соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллик юбилейини муносиб совғалари билан кутиб олаётган жамоа-ширкат хўжалиги пахтакорлари, ҳар гектар ердан 28,5 центнер ўрнига 35 центнердан ҳосил йиғиб олиш, давлатга 5580 тонна ўрнига 6500 тонна сифатли хом ашё етказиб беришни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйганлар. Хўжаликда минг тоннадан ошиқ уруғлик пахта жамланади. Уруғлик қанча кўп етиштирилса, хўжалик иқтисодиёти мустаҳкамланади.

Жўра ЮСУПОВ.

Оқ олтин — 96

МАВСУМ ТАЛАБИ

Қашқадарё вилоятининг кўпгина туманларида пахта теришга киришилди. Қарши, Қамаши, Китоб, Ғузор, Яккабоғ туманлари заршунослари теримни тобора авж олдирмоқдалар. Теримчиларга яхши шароит яратилаётганлиги туфайли хирмонлар тобора юксалиб бормоқда. Уларнинг ҳар бири кунига 50-60 килограммдан оқ олтин теришяпти.

Эрта-индин Усмон Юсупов, Касби, Муборак, Косон туманларида ҳам йил давомида етиштирилган оқ олтинни йиғиштириб олишга киришилади. Ҳозир мазкур туманларда мавсумга пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан вилоятда чора-тадбирлар белгиланган.

— Вазирлар Маҳкамасининг яқинда матбуотда эълон қилинган «1996 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ишимизда дастуриламал бўлмоқда, — дейди вилоят агросаноат уюшмаси раисининг ўринбосари Қурбон Ҳайдаров. — Ҳозир мавсумни оммавий равишда бошлашга пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Ғўза баргини тўктириш ишлари қизғин давом этаяпти. Яқинда шу масалага бағишланган минтақавий семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Техника, транспорт воситаларини тайёрлаш, уларга мавсум давомида етадиган эҳтиёт қисм, ёнилғи-мойлаш воситалари жамғариш бўйича ҳам чора-тадбирлар белгиланди. Ҳозир иш шу асосда олиб борилмоқда.

Ҳ. БОЛТАЕВ.

ТЕРИМЧИЛАР БАҲСИ

Тўрақўрғон туманидаги «Намуна» хўжалигининг Абдумутал Тошбоев бошлиқ бригадасида пахтани саралаб теришга киришилди. Заршунослар ўз имкониятларини ҳисобга олиб, гектаридан режадаги 34 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Терим суръати кун сайин ошиб бормоқда. Теримчилардан Зулайҳо Азизова, Муборак Муродова, Маъмура Икромиддиновалар бошқаларга ўрнак бўлишаяпти. Уларнинг ҳар бири кунига 60—70 килограммдан хом ашё териб, бригада хирмонининг юксалишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Шу кунгача бригада жамоасининг терган пахтаси 20 тоннадан ошди.

Хўжаликнинг Абдухалил Қаюмов бошлиқ бригадасида ҳам теримга киришилди. Пахтакорлар терим суръатини кун сайин ошириб бормоқдалар.

— Терим мавсумига пухта тайёргарлик кўрилди, — дейди туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Одилхон Хўжаев. — Мўлжалимиз давлатга 23,5 минг тонна оқ олтин топшириш. Далаларда мўл ҳосил етиштирилди. Эндиги вазифа уни нест-нобуд қилмасдан ўз вақтида йиғиштириб олиш. Ҳозир хўжаликларда терим бирин-кетин бошланди. Эрта-индин мавсумга оммавий равишда киришилади.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Матбуот сўзининг таъсири

«МЕНИНГ НАФСИМ БАЛОДИР»

Кейинги пайтларда «Қишлоқ ҳаёти» рўзномасида республикамизнинг турли жабҳаларида ҳалол меҳнат қилаётган пок инсонлар фаолияти, илғор жамоалар ҳаёти ҳақида бир қатор мақола, лавҳалар чоп этилмоқда. Шулар билан бир қаторда ҳаётда онда-сонда бўлса-да учраб турадиган нопок, қўли эгри, нафс балосига учраган, элнинг ҳалол меҳнати билан топган бойлигига кўз олайтирувчи кимсалар хатти-ҳаракатини фош этувчи танқидий мақолалар ҳам газета саҳифаларидан ўрин олаяпти.

Куни кеча рўзноманинг ана шундай чиқишларидан бири — «Менинг нафсим балодир» танқидий мақоласига Наманган вилояти ҳокимлигидан жавоб хати олинди.

Уни аслича эътиборингизга ҳавола этамиз.

Ушбу мақола, унда номлари кўрсатилган жамоаларда ва маъмурий идораларда кўриб чиқилиб, айбдорларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

Хусусан мақолада кўрсатилган Балиқчи туманида яшовчи Толибжон Мамадалиевнинг Норин тумани «Хўжаобод» жамоа хўжалиги ғаллазорларидан 3,5 центнер буғдойни ноқонуний равишда олиб чиқиб кетаётганлиги тўғрисидаги ҳолат юзасидан олиб борилган суриштирувлар натижасида унга буғдойни «Хўжаобод» жамоа хўжалигининг ғалла пудратчиси Келдивой Урайимов берганлиги маълум бўлди. Айбдор К. Урайимов устидан жиноий иш қўзғатилиб, Норин туман суди унга тегишли мол-мулкини мусодара қилиб, 2 йил муддатга озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарди.

Шунингдек, Чортоқ туманидаги «Ғалабанинг 45 йиллиги» жамоа хўжалиги ҳисобчиси Алишер Рўзиматов 300 килограмм буғдой ўғирлагани учун ушбу айбдор эгаллаб турган лавозимидан бўшатилди.

Ярим тоннага яқин буғдойни уйига олиб келган Уйчи туманидаги Улуғбек номли жамоа хўжалиги пудратчиси Тўхтасин Туйчиев ўз вазифасидан озод этилди.

«НаманганДонмаҳсулот» акциядорлик жамияти ишчиси Ғуломжон Эгамбердиев 160 килограмм буғдой ўғирлаганлиги иши юзасидан маъмурий идоралар олиб борган суриштирувларда мазкур буғдойнинг 20 килограмми унга тегишлиги аниқланди. Наманган шаҳар суди айбдорга нисбатан 400 сўм жарима жазоси белгилади ва қилган ножўя хатти-ҳаракати учун Ғ. Эгамбердиев жамиятнинг буйруғи билан ишдан бўшатилди.

Вилоят ҳокимлиги мақолада келтирилган камчиликларни келгусида такрорланмаслик чора-тадбирларини белгилади.

Вилоят ҳокимининг ўринбосари
Т. ҚИРҒИЗОВ.

ОЗОД ВАТАН — БАХТИНГ, ЭРКИН МЕҲНАТ — ДАВЛАТИНГ

Мамлакат деҳқон аҳли Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Олий Мажлиси VI сессиясида сўзлаган нутқини зўр қизиқиш билан ўқиб-ўрганиб, тегишли хулосалар чиқармоқда

Улуғ шодиёнамизнинг беш йиллиги арафасида пойтахтимизда ўтган биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессиясида Президентимиз Ислом Каримовнинг сўзлаган нутқи мустақил давлатимиз тарихига олтин ҳарфлар билан ёзилди. У яна шуниси билан қадрлики, халқимиз кейинги беш йилда амалга оширган улкан ишлар унда ёрқин ифодасини топди. Келажакда амалга оширишимиз лозим бўлган вазифалар аниқ-равшан кўрсатиб берилди.

Юртбошимизнинг Олий Мажлисда фахр билан, тўлқинланиб айтган гаплари халқимизни гоят руҳлантирди. Атиги беш йилда ўнлаб йилларда бажаришга арзигулик вазифаларни уддалаш-юртга фидойилик намунасидир. Бу ёшу қарини азиз Ватанига муҳаббатини, унинг гуллаб-яшнашига ишончини кучайтирди. Халқимиз бундан буён фаравон умргузаронлик қилишига мустаҳкам замин қўйилди. Мустақил, келажаги буюк давлат фуқароси учун бундан ортиқ бахт борми дунёда?! Ҳозир ҳамманинг тилида шу гап. Бу эса кўп қатори Сирдарё вилоятида кўзга кўринган «Шўрўзак» ширкатлар уюшмаси азамат деҳқонларига ҳам кўтаринкилик ато этиб, уларни янада фидокорона меҳнат қилишга даъват этмоқда.

«Мустақиллик бизни мустабид ва мафкуралашган тузум кишанларидан озод қилди, ўзбек халқига ўз юртида бошини баланд кўтариб юриш, ўз маданияти ва анъаналарини, қадр-қиммати, дини ва эътиқодини, она тили ва маънавиятини қайта тиклаш имконини берди».

(Президент Ислом Каримовнинг биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессиясида сўзлаган нутқидан).

«Шўрўзак» ширкатлар уюшмаси раиси, «Дўстлик» ордени нишондори Абдурашид Синдоров (ўртада) жамоа аъзолари билан келгусида амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар хусусида фикрлашмоқда.

МУКОФОТ МАСЪУЛИЯТИ

Беш йиллик якунларини танқидий кўз билан баҳолаган ҳолда, шуни алоҳида мамнуният билан қайд этмоқчиманки, ўтган давр мобайнида ислоҳотлар, янгиланиш, тараққиёт дастурларимизни жорий этиш бўйича жуда катта ишлар қилинди.

(Сессия материалларидан)

Ёзнинг охирги кунлари эди. Т[illegible]и. Деҳқонлар хуш кайфиятда нонушта қилишиб далага йўл олишди. Юзларида табассум. Ахир, жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигининг беш йиллиги тўйи. Севинмай бўладими? Республиканинг барча ерида бўлгани каби «Шурўзак»да ҳам дастурхон ёзилди, элга ош берилди.

Шу пайт пайкал четига машина келиб тўхтади. Ундан тушган одам йўл яқинида ишлаётганлар билан бир-икки оғиз суҳбатлашдида, машинага ўтириб йўлида давом этди. Бу бир қарашда кунда, кунора такрорланиб турадиган оддий ҳолдек эди. Бироқ оғиздан-оғизга ўтган хушхабар одамларни хурсанд қилиб юборди. Узоқда чопиқ қилаётганлар ҳам қизиқиб қолишди:

— Раисни табрикланг, Президент фармонига биноан «Дўстлик» орденига сазовор бўлибди.

Ўша куни нафақат «Шўрўзак» ширкатлар уюшмасида, бутун Сайхунободда Абдурашид Синдоровни олқишлашди.

Раҳбар эса ҳам шод, ҳам ҳаяжонда. Бунинг улкан масъулияти ҳам борда. Энди билса мукофот кўпнинг меҳнати меваси экан. Бунда юзлаб фидойи инсонларнинг беҳисоб тўкилган пешона тери бор.

Табриклагани келганларга юрагидаги шу сўзларни айтди. Ҳамма-ҳаммаси учун миннатдорчилик билдирди. У шундай деди:

— Сессия материаллари биз учун дастурииламал. Уни яна бир бор синчиклаб ўрганиб, қиладиган ишларимизни белгилайлик. Истагим, ютуқларимиз мустаҳкамлансин, беш йиллик тўй шарафига пахта тайёрлаш режасини ҳам ошириб бажарайлик. Биласизлар, давлатимиз иқтисодининг асоси ҳам, ўзимизга келадиган даромаднинг баракаси ҳам шу пахтадан.

Астойдил интилган етар муродга. Икки йил бурун у «Шўрўзак» ширкатлар уюшмасига раис этиб сайланганида қандай вазифани зиммасига олаётганини чуқур ҳис этган эди. Чунки хўжалик ерларининг шароити оғир, экин майдонларига асосан насослардан сув таралар эди.

Қиш бўйи тиним билмади. Туқсон бешинчи йил ҳосилига тараддуд кўрди. Ахир, раис сифатида биринчи деҳқончилик йили. Илк ҳосил яхши бўлса, одамларда ишонч пайдо бўлади. Хўжалик қаддини ростлайди. Жамоа керакли нарсасини олади. Кўпнинг кутгани бўлмаса, ундан ёмони йўқ. Шуларни ўйлаб тинчлигини йўқотди, астойдил ишга берилди.

Бир жон, бир тан бўлиб ҳамжиҳатликда қилган ҳаракатлари бесамара кетмади. Жамоа миришкорлари бултур Сирдарё вилоятида биринчилар қаторида маррага етдилар. Ҳосилдорлик ошди. Уста пахтакорлар Тоштемир ака Шопўлатов, Акмал Раупов бошлиқ бригадаларда 30—32 центнерлик хирмон кўтарилди. Қабул пунктларига 4300 тонна хом ашё топширилди. Хўжалик аъзоларининг қувончи чексиз эди. Негаки, пахтачиликнинг ўзидан 43 миллион сўм даромад кўрилган бўлса, унинг 7,5 миллион сўми соф фойда бўлди.

Ўша куни хўжалик касаба уюшмаси қўмитаси раиси Усмон Искандаров бир неча деҳқонлар билан дон экишга ажратилган майдонларни яна бир бор кўздан кечириб чиқишаётган экан. Биргаликда айланишда давом этдик. Ҳамма жой сифатли тайёрланган. 1200 гектар ер кафтдек текис, тупроғи майин.

— Амалдаги йилда ҳам ғалламиз ҳам чакки бўлмади, — деди Абдурашид Синдоров. — 1201 гектар жойда ғалла етиштирдик. Жами уч минг тўрт юз тоннадан ошириб хирмон уйдик. Шунинг 2294 тоннаси давлатга сотилди. Хонадонларга 220 тонна дон тарқатилди. Еримиз шароити, кузатишлар шуни кўрсатдики, бизга буғдойнинг «Интенсив» нави маъқул экан. У ёғи деҳқон маҳорати, ғайратига боғлиқ. Ният қилиб шу нав буғдойдан 300 тонна сифатли уруғлик жамғариб қўйганмиз. Ун бешинчи сентябрдан бошлаб дон экишга киришамиз.

— Сессияда юртбошимиз ҳаққоний таъкидлаганларидек, ўтган беш йилда мамлакатимизда жуда катта ишлар қилингани мени ҳам беҳад қувонтирди, — деб суҳбатга қўшилди илғор бригада бошлиғи Турсунбой Муҳаммадиев. — Ойнаи жаҳонда Тошкентда олиб борилаётган улкан қурилишлар, Андижонда ишга туширилган автомобил заводи ва бошқа янгиликларни кўриб дилдан қувонаман. Қишлоқларимизга ҳам файз кираяпти. Буларнинг бари истиқлол туфайлидир.

Дарҳақиқат, истиқлол халқимиз бекаму кўст яшашига беқиёс имкониятлар яратди. Бозор иқтисодиётига ўтишимиз жараёнида Ўзбекистон модели вужудга келди.

Уюшмадаги чорвачилик фермалари хусусийлаштирилган. Қорамолчилик фермасида айни пайтда 540 бош жонивор парваришланаяпти. Қарс икки қўлдан, деганларидек хўжалик озуқадан мунтазам ёрдам кўрсатади. 410 тонна сомон, 325 тонна беда элтиб берилди. Ҳозир силос учун макка ўрилаяпти. Ундан ташқари 164 гектар ерда кечки макка парваришланаяпти. Қисқаси, қишловдан кўнгил тўқ.

Шунингдек, 150 бош чўчқа, 2100 та товуқ ҳам эгаларига топширилган. Парвариш кўнгилдагидек. Гўшт сут, тухум топшириш шартномалари вақтида бажарилаётир.

Илғор механизаторлар Лолабек Умматов ва Абдураҳмон Очилов. Улар мавсумда ўз агрегатлари ёрдамида 150 тоннадан оқ олтин саранжомлашни ният қилишган.

МУХБИР МУШОҲАДАСИ:

Хусусийлаштиришдан мақсад, мулкни ҳақиқий эгасига топшириш. Фақат оладиган одам ишнинг кўзини биладиган тадбиркор, мулкдор бўлсин, давлати кўпайсин. Бундан эса ўзи ҳам, бошқалар ҳам манфаат кўради. Тармоқдаги кўрсаткичларни таҳлил этиб шунга амин бўлдикки, чорвани хусусийлаштиришда шошма-шошарлик қилинмаган. Мендан кетгунча қабилида иш тутилмаган. Ҳамкорлик мустаҳкам. Шунинг учун ҳам маҳсулдорлик юқори.

Иккинчидан, кузги дон экишга жиддий эътибор берилаётгани таҳсинга лойиқ. Ҳар гектар ерга меъёрдаги 250 килограммдан сара уруғлик сочиш кўзда тутилган. 1997 йилда ҳосилдорликни ошириш тадбирлари кўрилаяпти. Шу ўринда яна бир мулоҳаза. Баъзан айрим хўжалик раҳбарлари ғаллачиликдан харажатни қоплаш қийин, дейишади. Бироқ, кўп қатори «Шўрўзак» ғаллакорлари ҳам кам бўлишмади-ку. Харажатларни қоплаб 1,7 миллион сўм соф фойда кўришди. Чунки ғаллага яхши ер танланган, белгиланган миқдордаги уруғлик сочилган, кейин агротехник тадбирлар вақтида ўтказилган. Бор «сир» шу, холос.

ИСЛОҲОТ МЕВАЛАРИ

Ўтган йиллар якунлари, биз тўғри йўл танлаганмиз, ислоҳотларнинг асосий тамойилларини тўғри белгилаб олганмиз, янгиланиш ва тараққиётнинг Ўзбекистон модели ўзини тўла-тўкис оқлаб, муваффақият билан ҳаётга тадбиқ этилмоқда деб, айтишимизга асос беради.

(Сессия материалларидан)

Ғаллакорлик бу ерликларнинг ота-боболаридан ўтиб келаётган улуғ касб. Дони мўлнинг ризқи бутун нақлига амал қилиб, азалдан серҳосил ерларни ғаллага ажратишган. Орттирган тажрибаларини ўзларидан кейинги авлодларга ўргатишган. Минг шукрларким, истиқлол туфайли боболар удуми қайта тикланди. Улар фан ютуқлари билан қўлланилиб тобора оммалашмоқда. Юртимизда дон етиштириш, ҳосилдорлик йилдан йилга кўпаймоқда.

Сифатли таъмирланган зангори кемалар.

Н. МУХАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ФЕРМЕРЛАР УЛУШИ

Иқтисодий ислоҳотларнинг энг муҳим якунларидан бири — аксарият юртдошларимизда мулкка эгалик, мулкдорлик туйғусининг уйғониши ва ривожланиши жараёни, ўрта қатлам, кичик ва хусусий корхона эгаларининг, мулкнинг, ер участкаларининг, акцияларнинг, бошқа қимматли қоғозларнинг, хуллас, даромад келтирадиган мулкнинг шаклланишидир.

(Сессия материалларидан)

Ишбилармонлик, тадбиркорликка кенг йўл очилгани мулкчиликка қизиқишни кучайтирди. Жумладан, «Шурўзак»да ҳам ишнинг кўзини биладиган фермерлар юзага чиқди. Кичик ва ўрта тадбиркорлик ривожланаяпти.

«Бешариқ» фермер хўжалигига чорва билимдони Жўрабой ака Умрзоқов саркор. Изланувчан инсон хўжалигида айни пайтда 43 бош қорамол ва бир неча бош қўй боқилаяпти. Озуқа етиштириши учун алоҳида ер ажратиб берилган. Фермер хўжалиги аъзолари ундан оқилона фойдаланиб, қишловга мўл емиш жамғаришаётир. Эл дастурхонини баҳоли қудрат гўшт ва сут билан таъминлашаётир.

Ҳақиқий фермерга сусткашлик ёт. У доим даромадини кўпайтириш йўлларини қидиради. Жўрабой ака бу йил беш гектар ерда пахта етиштираяпти. Насиб этса, шартномада кўрсатилганидан зиёда хом ашё топширади. Экинлар ривожи шундан далолат бериб турибди.

«Иброҳим» фермер хўжалиги бошлиғи Мирза Жиянов ҳам 36 бош қорамолни парваришлаш билан бирга беш гектар ерга баҳорда яхши умидлар билан чигит қадаган эди. Ниҳолларни бир текис ундириб олиб, меҳр оғушида парваришлади. Уста пахтакорлар маслаҳатига таянди. Ҳосил чўғи чакки эмас.

Юртда серобгарчилик бўлишида тадбиркорларнинг ҳам салмоқли улуши бор. Бозорлар маҳсулотга тўлса, рақобат кучаяди, сифат яхшиланади, нарх тушади. Яқинда ташкил этилган «Довкар» кичик корхонаси балиқчиликка ихтисослашган. Балиқчилар йил охиригача савдо расталарига ўзларида етиштирилган луқмаи ҳалолни чиқариш ҳаракатидалар.

«Хумо» тикувчилик кичик корхонасида харидорга манзур кийим-кечаклар ишлаб чиқарилаяпти. Иккита сартарошхона, радио-телевизор созлаш устахонаси уюшма меҳнат аҳли хизматида.

МУХБИР МУШОҲАДАСИ:

Бугунги турмушимизга чуқур назар солсак, 1996 йилнинг биринчи ярмидан бошлаб Ўзбекистонда иқтисодиётнинг барқарор юксалиши ва аҳолининг турмуш даражаси сезиларли яхшиланганини кўрамиз. Бу аввало меҳнатга муносабат ўзгарганлиги туфайлидир. Узоқ йиллар давом этган боқимандалик касалидан қутуляпмиз. Давлат боқади, деган тушунча ва лоқайдлик ўрнида бирни икки, иккини кўпайтиришга интилиш иштиёқи уйғонди. Мана шу энг муҳими!

РЎЗҒОР ТЎКИН, ҚИШЛОҚЛАР ОБОД

Энг кам иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг қайта-қайта, энг муҳими — нарх-навонинг эркинлиги ва инфляциядан муҳофаза қиладиган тарзда оширилиши, собиқ шўролар ҳудудида мисли кўрилмаган воқеа — аҳоли жамғармаларининг кенг миқёсда индексация қилиниши, аҳолини иш билан банд қилиш, пенсия таъминоти бўйича замонавий қонунчиликнинг амалга оширилиши ўтиш даврининг муаммо ва қийинчиликларини енгиллатишга, кўпчиликнинг янги бозор шароитларига мослашишига имкон берди.

(Сессия материалларидан)

Бозор иқтисодиётига ўтишимизнинг дастлабки босқичидаёқ кам таъминланган ва боқувчисини йўқотган оилалар кучли ижтимоий ҳимояда бўлиши шарт эканини юртбошимиз қатъий қилиб айтган эди. Шу ғамхўрлик, олдиндан кўрилган зарур чоралар энг қийин дамларда халқимизни тушкунликка туширмади, ночор аҳволга солмади, ўтиш даври муаммолари оқилона енгиб ўтилди.

Мустақиллик байрами арафасида уруш қатнашчиларига, меҳнат фахрийларига, кам даромадли оилаларга 100 килодан бепул буғдой улашилди. Уюшма ҳудудида яшовчи 1100 нафар ўқувчига совға тариқасида дафтар тарқатилди. 320 ўринли янги мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Яқинда қурилган тегирмон ишга туширилди.

Аҳоли саломатлиги ҳам жиддий эътиборда. Керакли анжомлар билан таъминланган қишлоқ шифокорлик амбулаториясининг янги биносидаги шароитдан барча мамнун. Шу қаторда Ҳисор қишлоғида бунёд этилган 50 ўринли боғча ҳам кичкинтойларни қабул қилди.

«Шурузак»да охирги икки-уч йилда яна қатор эътиборга лойиқ ишлар амалга оширилдики, у кўпнинг оғирини енгиллатди. Жумладан, уюшма ҳудудидаги Паймард ва Ҳисор қишлоқларида 28,6 киломтер масофага табиий газ қувурлари уланиб, хонадонлар тўла газлаштирилди. Шунингдек, 14,6 километр узунликдаги тоза ичимлик суви ўтувчи тармоқлар янгиланди. Янги ташкил этилган маҳаллалардаги кўчаларга 5,8 километр масофада электрсимлари уланди.

Бунёдкорлик ишлари жадал давом этаётир. Ҳозир уюшма марказида 300 ўринли замон талабларига мос қишки клуб биноси қад ростлаяпти. Яқин орада 180 та трактор-машинага мўлжалланган марказий таъмирлаш устахонаси ҳам фойдаланишга топширилади. Беш километрлик йўл таъмирланди. 1,2 километр йўлга тош ётқизилди.

— Юртбошимизнинг Олий Мажлис сессиясида сўзлаган нутқи хотирамга маҳкам муҳрланди. — дейди хўжалик касаба уюшма қўмитаси раиси У. Искандаров. — Дарҳақиқат, мустақиллик бизга жамият ҳаётининг барча жабҳаларини ривожлантиришга, ислоҳ қилишга катта кўмак берди. Беш йилда мамлакатимизда қилинган улкан ўзгаришлар бунга далолатдир. Шу қаторда уюшмамизда нимаики ютуқларга эришган бўлсак, бари истиқлол туфайли. Деҳқон шундан хушнуд.

МУСТАҚИЛЛИК МУСОБАҚАСИ ҚУЛОЧ ЁЙМОҚДА

Деҳқон ёз бўйи қилган меҳнати натижаси кўринди. Далаларда лўппи-лўппи очилган чаноқлар сони кун сайин кўпаймоқда. Саралаб теримга киришилди. Ҳа, йиғим-терим мавсумига ялписига тушиладиган кунлар яқин. Бу барчанинг белига қувват, ғайратига-ғайрат қўшмоқда. Чунки йиғим-теримдан келадиган даромад баракаси ўзгача.

— Бугундан дефолиацияни бошладик, — дейди моҳир механизатор Абдураҳмон Очилов. — Уни тезда тугаллаймиз. Йигирма бешинчи сентябрдан зангори кемалар оқ олтин «денгизи»да жавлон ура бошлайди.

Заршуносларнинг ниятлари улуғ. Давлатимиз мустақиллигининг беш йиллиги нишонланган қутлуғ йилда 3700 тонналик хирмон тиклашмоқчи.

Мавжуд 33 та терим агрегатининг охиргилари таъмирланаяпти. Баридан унумли фойдаланилиб, ҳосилнинг асосий қисми техника ёрдамида йиғиштириб олинади. Мақсад, режани барвақт адо этиб, Мустақиллик мусобақаси якунида ғолиблар қаторидан ўрин олиш.

Теримда қатнашувчиларга озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Дала шийпонларида мунтазам овқат тайёрланади. Қанор, этаклар етарли миқдорда ғамланди. Механизаторларга махсус кийим-кечаклар ҳам ширкатлар уюшмаси ҳисобидан берилади. Илғорларни рағбатлантириш тадбирлари белгиланди. Бир сўз билан айтганда, мавсумни тез ва соз ўтказишга замин яратилган.

* * *

Олдин айтган бўлсам ҳам, яна бир бор такроран айтмоқчиман: бизнинг эзгу мақсад-орзуларимизни амалга оширишда, жорий этишда энг катта таянчимиз ва суянчиғимиз — янги ҳаёт, янги жамият барпо этишда, ислоҳотлар йўлида дадил бораётган, кўпни кўрган, катта-кичик қийинчилик-синовларда тобланган мард ва танти, меҳнаткаш ва иймони бутун халқимиздир.

(Сессия материалларидан)

Сайҳунобод туманидаги «Шурўзак» ширкатлар уюшмасида бизни айниқса хурсанд этгани, одамлар чеҳрасидаги хушнудлик ифодасидар. Истиқлол бераётган неъматлардан баҳрамандлик нишонаси бу!

«Ёсангиз яна сувчилар Абдурасул Умаров, Абдухолиқ Урозалиев, баҳордан кеч кузгача трактор эгаридан тушмайдиган, чарчаш билмас дала чавандозлари Мўмин Наврўзов , Очил Избосдиев, Мустафоқул Очилов, Иброҳим Шопўлатовлар номини ҳам қўшинг, дейишди. Истиқлолимизнинг беш йиллиги муносабати билан ўтказилаётган мустақиллик мусобақасининг илғорлари шулар. Шундай фидойиларимиз бор экан ҳеч кам бўлмаймиз.

Саҳифани Равшан БОБОМУХАМЕДОВ тайёрлади.

«СИБА-ГЕЙГИ» ТАВСИЯ ЭТАДИ

Экинларнинг кимёвий ҳимояси

Қишлоқ хўжалик вазирлиги бўлим бошлиқлари, вилоятлар ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияларининг директорлари, Давлат Кимё комиссияси мутахассислари, ўсимликни ҳимоя қилиш, ҳосилни сақлаб қолишга мутасадди илмий-текшириш институтлари лабаратория ходимлари ўтирган автобус Тошкентдан Чиноз туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги сари елиб бормоқда. Йўл ёқасида ястаниб ётган ноз-неъматга тўла пайкаллар, оқ чаноқларга бурканаётган пахтазорлар, полиз-сабзавотзорлар, ҳосили мўллигидан шохлари эгилган олма дарахтлари, узум бошлари товланиб турган токзорлар кўзга ташланади.

— Етиштирилган шу мўл ҳосил нест-нобудсиз йиғиштириб олингунча об-ҳаво айнимасинда, — куйинчаклик билан гап бошлади ёнимда ўтирган хушчақчақ йигит — Наманган вилояти ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси биоусул бўлимининг бошлиғи Ғофуржон Қозоқов. — Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг ҳамма бойликлари далада. Кўпгина экинлар асосан кузда йиғиштириб олинади.

Ҳамроҳимнинг ташвишлари тушунарли. Йиғиштириб олинишини кутиб ётган бу неъматларга нафақат соҳибкорларнинг деҳқонларнинг хизмати, балки шу автобусда бораётган турли соҳа мутахассисларининг меҳнатлари ҳам сингган. Улар доимо деҳқонга камарбаста бўлишади. Муаммоларни ҳал қилишда ёрдамлашишади. Чунончи уларнинг бугунги тадбирлари ҳам экин зараркунандаларига қарши курашда деҳқонларга бехатар препаратларни танлаб, тавсия қилиш, бу моддаларни ишлатишни ўзлаштириб олишга кўмаклашишга йўналтирилган.

Автобусимиз ғўзалари бўлиқ пахтазор ёқасига келиб тўхтади. Бу ерда бизни «Сиба-Гейги» фирмаси ваколатхонасининг бошлиғи Ҳусан Каримов кутиб олди. Пайкал бошида Рапқол, Дивиденд, Неорон, Пегас, Шогун сингари унга яқин препаратларнинг синалгани, берган натижалари акс эттирилган жадваллар. Х. Каримовнинг маълум қилишича «Сиба-Гейги» фирмасининг мамлакатимиздаги ваколатхонаси Швейцарияда қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши ишлатиладиган препаратларни Ўзбекистон шароитида иқлимлаштириш, синаб кўриш билан шуғулланади. Навоий номли жамоа хўжалиги ғаллазор ва пахтазорлари синов майдони вазифасини ўтамоқда. Ваколатхона ходимлари бу ерда 12 хил препаратни буғдойзор ва пахтазорга қўллаб, синовдан ўтказиб, самарадорлигини аниқлашди ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида қўллаш учун тавсия қилишди.

Жадваллар билан танишиб, ваколатхона ходимларининг сўзларини тингладик. Маълум бўлишича, ҳозирги даврда препаратлар ёрдамисиз ўсимликни яхши ўстириш, айниқса мўлжаллаги ҳосилни ундиришнинг иложи йўқ. Республикамизда пестицидлар ишлаб чиқарилмаслиги инобатга олинса, «Сиба Гейги» фирмаси хизмати ҳаводек зарурлиги аён бўлади. Улар синовдан ўтказиб, тавсия қилган Рапқол билан ишлов берилган чигит тупроқ остида бирмунча вақт ётса ҳам зараркунандалар унга зиён келтирмайди, касалликларга чалинмайди. Неорон ғўза ва ток занги, олма, цирус, ўсимликлари капалаги касалликларига қарши қўлланилади. Дивиденд эса буғдойзорларда учрайдиган қоракуя, бошқа турдаги касалликларга қарши ишлатилади. Пегас препарати ғўза зараркунандаларига қарши курашда яхши самара беради. Бошқа препаратлар ҳам таъсир кучи ҳам қувонтиради.

Семинар қатнашчилари махсус майдончада уруғлик буғдойга, чигитга ишлов берадиган препаратлардан фойдаланиш мосламаларини ишлатиш принципи билан танишдилар. Дори пуркагичларни ишлатиб кўрдилар. Сўнг дала шийпонига келиб, таассуротлар билан ўртоқлашиш, фикр, алмашув бошланди. Йиғин иштирокчилари, қишлоқ хўжалик вазирининг биринчи ўринбосари Мансур Султонов бу препаратларнинг экологик тозалиги, самарадорлиги ва бошқа афзалликлари хусусида гапириб, уларни жамоа хўжаликларига тавсия қилиш мақсадга мувофиқ деган фикрни билдиришди.

Шу ерда ушбу мақолага нуқта қўйишимиз ҳам мумкин эди. Баъзи фикр-мулоҳазаларни, таассуротларимизни айтиб ўтмасак, касбий бурчимизга хиёнат қилган бўламиз. Бизга намуна сифатида кўрсатилган пахтазорларга диққат билан разм солиб, пайкалнинг 50 метргача ичкарисига кирсангиз, дала четларидаги соғлом ғўзани майдон ичкарисида кўрмайсиз. Кимёвий ишлов берилмагани учун пайкал ўртасидаги ғўзалар нимжон, кўсаги оз. Пайкалнинг четларидаги соғлом, дуркун кўчатларни бу ерда кўрмайсиз. Демак киёвий ишлов берилган пайкалларда ғўза яхши ривожланган. Бошқа жойларда эса аксинча. Шийпонда бош агроном Тухтамурод Ғаффоров билан суҳбатлашдик. Унинг ҳикоясига кўра жами 930 гектар майдонда деҳқончилик қилишади. Жумладан 450 гектар пахта, 368 гектар ерга буғдой етиштирилди. 15 гектар боғ барпо қилинган. Жамоада буғдой ҳосилдорлиги бу йил гектар бошига 27 центнерни ташкил этди. Бу кўрсаткич сизни қониқтиралими деган саволимиздан агроном ўнғайсизланди. «Сиба-Гейги» фирмаси тақлим этаётган Швейцария препаратлари билан бир гектар экин пайкалини дорилаш 100 долларга тушар экан. Бу масаланинг иқтисодий жиҳатларини мутахассислар аниқравшан ҳисоб-китоб қилишлари зарур. Бу семинарда баъзи жамоа хўжалиги раислари ёки бош агрономлар қатнашганда препаратларга янада тўлиқ баҳо беришарди. Етиштирилган ҳосилнинг таннархи қимматлашиб кетмаслиги диққат марказида бўлиши керак. Шу ўринда яна Наманган вилояти ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси биоусул бўлимининг бошлиғи Ғофуржон Қозоқов билан бўлиб ўтган суҳбатни келтирамиз. Унинг айтишича, бўлим ҳар йили режадаги 120 ўрнига 165 килограмм фойдали ҳашаротларни етиштириб, экинзорларга тарқатади. Бир гектар экинзорда зараркунанда ва ҳашаратларга қарши биологик усулда кураш иш 70-72 сўмга тушади. Наманган туманидаги «Зарблор», Чортоқ туманидаги «Москва», Уйчи туманидаги «Гулистон», Учқўрғон районининг айрим хўжаликлари экин майдонларида биологик усулдан фойдаланиш яхши самара бермоқда. Демак қишлоқ хўжалиги зараркунандалари ва ҳашаротларига қарши курашишда вазиятдан келиб чиққан ҳолда биологик усулдан фойдаланиш яхши наф беради. Бу усулни тезликда барча хўжаликларда тўла қўллашнинг ҳозирча имконияти йўқ. Шунинг учун ҳам мутахассислар ҳосилни ҳимоя қилишда кимёвий препаратлардан, шу жумладан Швейцариянинг «Сиба-Гейги» фирмаси дориларидан фойдаланишни тавсия этмоқдалар.

Бахром ҚАҲҲОРОВ.

Ҳамкасби ҳақида

ДЕҲҚОНЧИЛИК БИЛИМДОНИ

...Машъум уруш йиллари Андижоннинг эр йигитлари жангга кетиб, қишлоқларда ишчи кучи кескин камайганди. Суғориладиган ерларнинг кўп қисми ўт-ўлан, қамиш босиб, заҳ сувлар юзага кўтарилиб, кечаги ҳосилдор майдонлар қўриққа айланаёзган эди. Вилоят деҳқончилик бўлимига қотма бўй-бастли, қийиқ кўзлари чақнаган йигит салом билан кириб келди ва қўлидаги йўлланмани бошлиққа узатди. У Тошкент қишлоқ хўжалик институтини битиргандан сўнг Андижонга ишга юборилган ёш агроном Обид Комилов эди.

— Ниҳоят, урушдан кейин вилоятга биринчи олий маълумотли агроном келди. Қаламингиз қутлуғ бўлсин!

Обидни Избоскан тумани ер ишлари шуъбасига агрономликка қўйдилар. Сал ўтмай Ойим тумани қишлоқ хўжалик бошқармасига бош агрономликка ўтқазилди. Кейин тўрт йил шу бошқармага раҳбар бўлди. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини тубдан яхшилаш учун институтда олган назарий билимларини амалда жорий қилишга интилди. Бу ишни лахтак майдонларда амалга ошириш мушкул эди. Қазиш, ишлов бериш техникасини ишлатиш қийин кечарди.

Агроном маслаҳати билан экин майдонлари йириклаштирилди. Шундан сўнг трактор-механизмлар бемалол юриб, ишлов берадиган бўлди. Алмашлаб экишда ҳам кенг майдонлар қўл келди. Обиджон раис, ҳосилот ва бригадирларни ишга илмий кўз билан қараш, ҳисоб-китобни аниқ юритишга даъват қилар эди. Пахта ҳосилдорлигини кўтариш, оғир қўл меҳнатини техникада бажариш мақсадида вилоятда биринчилар қатори Ойим тумани хўжаликларида кўпгина янгиликлар қўлланилди. Айниқса майда хўжаликлар йириклаштирилиб, Дардақ қишлоғида ташкил қилинган Ҳамза номли колхозга раислик қилган йиллари ўзи билган ва тавсия этилган фан-техника янгиликларини Обид Комилов амалиётга дадил жорий этди.

Хўжалик қаддини ростлагач, уни машина-трактор станциясига директор этиб тайинладилар. Туманда мавжуд экинзор ерлар бирмунча барқарор ҳосил бера бошлаган эди. Ҳудудда ўзлаштирилмай ётган ерлар ҳам сероб эди. Агроном бошлиқ МТС ўзининг техникавий имкониятларини ишга солиб, ўнлаб гектар янги ерни очиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритди. 1956 йили Обид Комилов катта мукофот — орден билан тақдирланди.

Обид ака ҳамиша янгиликка интилган, янги ташаббусларни ўзи бошлаган ва ўзи бошида турган. Бир неча колхоз бирлаштирилиб, йирик давлат хўжалиги тузилгач, у бош агроном бўлди. Шу йиллари «Ойим» совхозининг экин майдонлари анча кенгайди, пахтачиликда илғор агротехникани қўллашга кенг йўл очилди. Ҳудуд ерларининг ҳолати, иқлим шароитларини ҳисобга олган Обид Комилов Қоралар сохилларида узумзор-боғ яратиш катта самара беришини исботлаб берди. Шахсан унинг югуриб-елиши натижасида шу ҳақда Қишлоқ хўжалик вазирлиги ҳайъатининг махсус қарори чиқарилди. 450 гектар узумзор, 110 гектар мевали боғ ташкил этилди. Кейинчалик бу бўлим алоҳида хўжалик мақомига эга бўлди.

Амалиётда обдон тажриба тўплаган агроном 34 ёшида аспирантурага ўқишга отланди. Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Аҳмад Қошқаровнинг илмий раҳбарлигида янгича шудгорлаш, ағдариб ва яруслаб ҳайдаш, чуқур юмшатиш соҳасида изланишлар олиб борди. 1965 йилда «Андижон вилоятининг оч тусли бўз тупроқларида қалин ҳайдалма қатламларнинг самарали усуллари» деган мавзуда диссертация ёқлаб, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди илмий даражасига эга бўлди. Олимнинг илмий иши амалиётга жорий қилиниб, ПЯ-3-35, ПД-3-35 русумли темир омочлар ясалди ва ҳар йили Андижон вилоятида 130 минг гектар, республикада 2 миллион гектар ер икки ярусли қилиб шудгорлаш йўлга қўйилди. Шу усулда шудгор қилиш қўлланилиши туфайли биргина Андижон вилоятининг ўзидаги хўжаликлар уч миллион сўмдан ортиқ фойда олдилар. Зироатчилик соҳасида О. Комилов 33 та илмий иш муаллифи бўлди.

Обиджон Комилов ўз илмий ечимларини Шаҳрихон ва Избоскан туманларида раҳбарлик лавозимларида ишлаганда амалиётга дадил жорий қилди. Избосканда пахта ҳосилдорлиги гектарига 26 центнердан 38,6 центнерга кўтарилди.

1976 йилдан бери устозимиз Андижон қишлоқ хўжалик институтида бўлғуси агроном-олимларга мураббийлик қилмоқда. Обиджон Комилов яқинда етмиш ёшга тўлдилар. Отахонни муборак ёшлари билан қутлаб Истиқлол фарзандларини тарбиялашдаги фаолиятларида омад, узоқ умр ва саломатлик тилаймиз.

Ҳабибулло САТТОРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими.

ТУҲФА

Мустақил республикамизнинг беш йиллик юбилейини Бўстонлиқ тумани деҳқонлари ҳам муносиб совғалар билан кутиб олишди. Улар бу йил ҳар қачонгидан кўп миқдорда маҳсулот етиштиришга астойдил бел боғлашган. Аҳдига вафодорлар эрта баҳорданоқ фидокорона меҳнат қилиб, боғ ва пайкалларда мўл ҳосил тўплашга муваффақ бўлишди.

Миришкор деҳқонлар жорий йилда 35 минг тонна сабзавот, шундан 14 минг тоннаси помидор, 7 минг тонна мева етиштиришга азму қарор қилишган. Ҳозир кунига истеъмолчиларга 300 тоннадан зиёд сабзавот, 150 тонна мева жўнатилаяпти.

Бу борада «Хондайлиқ», «Янгиовул», «Сойлиқ», Абай номли жамоа хўжаликлари эришаётган ютуқлари қувончли. Тумандаги боғ ва пайкалларнинг асосий қисми ижарачиларга берилган. Улар тошкентликларнинг байрам дастурхони учун савдо ярмаркасига 500 тонна сабзавот, 200 тонна мева, 10 тонна гўшт етказиб беришди.

— Миришкор деҳқонларимиз имкониятдан фойдаланиб, боғ ва пайкалларда мўл ҳосил тўплашга эришдилар, — дейди туман ҳокимининг биринчи муовини, агрофирма бош директори Қурбон Мирзаахмедов. — Шу кунларда бутун диққат-эътиборимиз пешона тери эвазига етиштирилган ноз-неъматларни нест-нобуд қилмасдан йиғиштириб олиб, истеъмолчиларга етказиб беришга қаратилган. Соҳадан қанча кўп даромад олинса, меҳнаткашларимиз турмуши юксалиб, рўзғори қут-баракали бўлади.

Қаерда ҳамжиҳатликда иш юритилса, белгиланган режалар муваффақиятли адо этилади. Миришкор деҳқонларнинг Ватан, эл-юрт олдида юзлари ёруғ бўлади, бойликларига-бойлик қўшилади.

Эркин ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Касби туманидаги Темур Малик номли жамоа ширкат хўжалиги соҳибкорлари мева топшириғини ортиғи билан бажардилар. Эл дастурхонига 70 тоннадан зиёд сархил олма етказиб берилди. Ҳосил топшириш давом этаяпти.

СУРАТДА: хўжаликнинг биринчи деҳқончилик ширкати ҳосилоти Бўриқул Иброҳимов пишиб етилган олмалар сифатини кўздан кечиряпти.

Б.ИСМОИЛОВ олган сурат.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

АНДИЖОН. Бу ерда «Умид» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонаси иш бошлади. Корхонада полиэтилен плёнка, озиқ-овқат ва тўқимачилик маҳсулотлари ҳамда ҳар хил дастурхонлар ишлаб чиқарилади.

ГУЛИСТОН. Яқинда бу ерда жаҳон андозаларига мос келадиган саломатлик маскани очилди. Вилоятда ягона ҳисобланган бу спорт иншоотида иккита теннис майдончаси, сузиш ҳавзаси, турли тренажерлар мавжуд.

ДОРИЛОМОН КУНЛАР

Шарофатхон Хушвақтовани фақат ўзи меҳнат қилаётган Шариф Одилов номли деҳқон-фермер хўжаликлар уюшмасидагина эмас, балки Иштихон туманида кўпчилик яхши билади, меҳр-оқибатли, атрофдаги одамларга ғамхўр ва эътиборли аёл сифатида номини алоҳида эҳтиром билан тилга олишади. Элнинг бундай эҳтиром-эъзозига ўзининг шарафли меҳнати туфайли сазовор бўлиб келаяпти. Биз ҳам бугун Шарофатхонни Сиз, азизларга баҳоли қудрат таништириш мақсадида қўлимизга қалам олдик:

Илло, аёл борки, бу ҳаёт — дилдор,
Яшаймиз — гул расмин чизиб хаёлга.
Ҳеч қурса, азиз дўст, ҳар куни бир бор —
Бир оғиз ширин сўз айтгил аёлга!...

Ҳа, тадбиркор фермер аёлга, унинг шаънига бугун ҳар қанча эъзозли ва ширин сўз айтмоқ жоиздир. Шарофатхонинг бугунги саъй-ҳаракати, ташаббус ва тадбиркорлиги кўпчилик учун ибратлидир.

... Республика қишлоқ хўжалик вазирлигининг етакчи мутахассиси Қаҳрамонжон Мамадиёров таҳририятимизга сим қоқиб, пойтахтимиз Тошкентга турли вилоятлардан қишлоқ хўжалиги соҳасида ишловчи тадбиркорларнинг бир гуруҳи ташриф буюришгани ва улар нафузли бир ажуманга тўпланишгани ҳақида маълум қилди. «Деҳқон (фермер) хўжаликлари бошлиқлари, донгдор жамоаларнинг вакиллари келишган, — деди у. — Ҳойнаҳой, иштихонлик ажойиб фермер — Шарофат опа Хушвақтова ҳақида эшитгандирсиз?! У мустақил юртимизнинг иқтисодиётини мустаҳкамлашга, энг муҳими, Президентимиз фармонлари ва ҳукумат қарорлари ижросини муваффақиятли амалга оширишга жон-дили билан киришган фермерларимиздан. Опа билан бир суҳбатлашиб кўринг».

Шарофатхон билан мулоқотимиз жуда мароқли кечди. Суҳбатимиз оқими ўз-ўзидан савол-жавобга айланиб кетди. Унинг жавоблари самимий ва ҳаётийлиги билан қандай бўлса — шундай қоғозга кўчди.

Қҳ/хаёти, 96/6 сент. №68

Мулкдорлар синфининг истиқболли вакиллари

— Аввало Тошкентга хуш келибсиз...

— Раҳмат! Яхшиликларга келайлик!

— Мана, истиқлолимизнинг истиқболи ҳар қадамда бўй кўрсатмоқда. Беназир мустақиллигимизнинг 5 йиллигини кенг нишонладик. Ижтимоий ҳаётимиз кундан-кунга туб ўзгаришлар билан бойиб бормоқда. Шаҳару қишлоқларимиз янгидан чирой очаяпти. Пойтахтимиз Тошкентдан олган илк таассуротларингиз?

— Тошкент — Шарқнинг олтин дарвозаси, деб бежиз айтишмайди. Пойтахтимиз остонасига қадам қўйибоқ ажойиб ўзгаришларнинг шоҳиди бўлдим. Қурилишлар кўлами кенг. Бозорлар файзиёб. Бободеҳқонларимизнинг тўкинчилик йўлидаги заҳмати бу. Айниқса, буюк соҳибқирон бобомиз — Амир Темур таваллудининг 660 ва Мустақиллигимизнинг 5 йиллиги кенг нишонланган қутлуғ йилда Амир Темур ва темурийлар музейи қурилиши, унинг шарқона услуби, маҳобати, иншоотда катта миқёсда тезкорлик билан олиб борилаётган сўнгги ободончилик ишлари ғоят ҳайратга солди. Тошкент гўё олтин узук бўлса, эндиликда шаҳарнинг қоқ ўртасида қад ростлаган Амир Темур музейи узукнинг ёқут кўзидир!

— Ҳар қандай ҳаёт йўли — меҳнат йўли билан уйғун ва туташ. Демакки, ҳаёт меҳнат билан сурурли. Энди Сиз билан шу ҳақда сўзлашсак...

— Аслида деҳқончилик мен учун ота касб. Шу ўринда отажонимни ҳурмат-эҳтиром билан тилга оламан. У кишининг исми — Ўта. Кўпчиликнинг «Ўта — деҳқончиликка ўта ишқи тушган инсон», дея таъриф беришганига кўп бор ўзим гувоҳ бўлганман.

Бир воқеани ҳали-ҳануз эслайман. Ўшанда айни балоғат ёшига етган, нав-ниҳолдай дуркунгина қиз эдим. Отам йиллар бўйи фойдаланилмай ётган қияликдаги ерни жамоа хўжалиги раҳбарларидан сўраб олиб, ўша ерда енг шимариб иш бошлади. Сув чиқадиган қисмига пахта, оби-ҳаёт йўқ бўлагига эса полиз экди. Онам Саломат, мен ва ака-укаларим далалан бери келмай қўйдик. Баҳаво пайкал бошига чайла қуриб, кўчиб чиқдик. Отам биринчи ва тажрибали тракторчилардан эмасми, парвариши соз экинлар гуркираб авж олди, ҳосилига ҳосил қўшди. Биз ҳам қўлимиздан келган ёрдамни аямадик. Керак бўлса-экинларни суғориб, чопиқ қилдик, пахта териб, хирмон уйдик. Ўша йили полизда ҳам ҳосил мўл бўлди.

Қақраб ётган ерда нафақат пахта, йил сайин бошқа экинлар ҳам экиш йўлга қўйилди. Кенг узумзорлар барпо этилди. Шу тариқа ҳаётим деҳқончилик билан боғланиб кетди. Ўн тўрт ёшимдан бошлаб пахтачилик бригадасига аъзо бўлиб кирганман. Ўша-ўша ўзимни деласиз, далалаги сурурли меҳнатсиз тасаввур этолмайман...

Шарофатхон узоқ йиллар отаси бош-қош бўлиб ўзлаштирган муаззам қирлар бағрида самарали тер тўкди, деҳқончиликда ўзига хос тажриба тўплади. Турмуш ўртоғи, укалари унинг хайрли ишларига камарбаста бўлишди. Умр йўлдоши Барака аканинг хайрихоҳлиги, ҳамдам ва ҳамфикрлиги, айниқса, ишларига ривож берди. У ўз техникаси билан экин экишдан тортиб то ҳосилни йиғиштириб олгунча далада жавлон урди. Улар оилада ҳам, ишда ҳам гўё «бир данакнинг қўш мағизи» бўлишди. Ҳар қандай муаммони шу тариқа ҳал қилишди. Ва ҳозир ҳам шундай.

Тангрикут юртимиз, яъни Аллоҳ ёрлақаган Ўзбекистонимиз мустақилликка эришгач, тадбиркорликка кенг йўл очилди. Бу борада Президентимизнинг ҳаётбахш фармонлари ва ҳукуматимиз қарорлари ҳаётга йўлланма олди. Қишлоқ хўжалигида, хусусан деҳқончиликда туб иқтисодий ислоҳотлар амалга оша бошлади. Шулардан бири — мустақил деҳқон-фермер хўжаликлари ташкил этилди. Ғайрат-шижоати тўлиб-тошган Шарофатхон ҳам ана шу эзгу ва хайрли ишнинг ойдин йўлидан боришга аҳд қилди. У укаси Рустамжонга маслаҳат солган эди, бу фикр унга ҳам маъқул тушди. «Бўпти, опажон! — деди Рустамжон қувончи ичига сиғмай. — Сиз — бош, бизлар эса ёнбош. Бугундан бошлаб фермер хўжалигига аъзомиз, деб ҳисоблайверинг».

Шундай қилиб, Шарофатхон ўз звеноси билан мустақил ишлашга ўтди. Ўзига яқин, қариндош тўрт оила аъзоларини бириктириб, деҳқон-фермер хўжалиги мақоми билан иш бошлади. Биринчи йили янги ўзлаштирилган ернинг 11 гектарига пахта экди. Шунингдек улар 8 гектар майдондаги токзорни ўз тасарруфига олишди. Кузда пахтадан сарбаланд хирмон тиклашди. Ҳосилдорлик 47,7 центнерга тўғри келди. Ширин-шакар узум мўл бўлди. Анча миқдорда аъло навли майиз қуритиб олишди.

— Ўз даланг бўлса — қандай яхши! — дейди Шарофатхон. — Ҳар бир ишни эмин-эркин, ўз кўнглингдагидек бажарасан. Ўзгалар «ундай қил, бундай қил!», деб кўрсатма бермайди. Манфаатдорлик ўз-ўзидан масъулликка ундайди. Юртимизнинг ҳар қарич ери — тиллоларга баробар. Уни бўш қолдиргинг келмайди. Биз пайкалнинг уватларига ҳам, чекка жойларига ҳам ловиями, мошми, ошқовоқми — хуллас, шунга ўхшаш экинлар экиб ташлаймиз. Пахта ва узум — асосий деҳқончилигимиздан ташқари даламизда қовун-тарвуздан тортиб усмагача бор, айланай.

Кўз қарашларида самимий табассум ва шижоат, ишонч ва ўктамлик балқиб турган бу аёлнинг гапларида жон бор. Шарофатхон яшаб, меҳнат қилаётган манзил чиндан ҳам хушҳаво. Қиру адирлар бағридаги кенгликларда ғўзалар мавж уради, токзорлар шовуллайди. Биз ҳали Қасовалига етмасдан истиқболимизга Қорақалпоқ қишлоғи пешвоз чиқди. Ҳар икки қишлоқ ҳам юқорида номи тилга олинган хўжалик тасарруфига киради. Дарвозаси дарвозасига юзма-юз бу қишлоқларнинг пиру бадавлат отахону онахонлари, элим деб, юртим деб ёниб яшаётган қўли қадоқ заҳматкашлари, мустақил Ўзбекистонимиз фаровонлиги йўлида ҳормай-толмай тер тўкаётган фидоий инсонлари бисёр. Тадбиркор деҳқон Шарофатхон Хушвақтова — шулардан бири. У саркор бўлган деҳқон-фермер ҳажалигида қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳамма тури етиштирилади ва далада ишловчиларнинг рўзғори учун зарур маҳсулотлар ўртада тенг тақсим қилинади. Иккита қаровчисини йўқотган оила ҳам бу йил деҳқон-фермер хўжалигига аъзо қилиб олинди. Шунингдек битта ёлғиз аёлнинг кундалик турмуши, рўзғоридаги кам-кўсти — ҳамма-ҳаммаси Шарофатхоннинг ва хўжалик аъзоларининг доимий назоратида.

Иштихондаги «Шарофат Хушвақтова» деҳқон-фермер хўжалигида 15 нафар киши меҳнат қилади. Жамоа етакчисининг ҳар бир аъзосига доимо таъкидлайдиган ва ўзи ана шу ақидаги амал қиладиган бир ибораси бор: «Оилада тўкинчилик яратиш - инсоннинг ўз қўлида. Биз шундай меҳнат қилайликки, пировардида пиру бадавлат бўлайлик. Ҳали дориломон кунлар келадики, мустақиллигимизнинг мевалари ҳар кунимизни эмас, балки ҳар сониямизни обод айлайди!...»

Ҳа, шундай! Биз Шарофатхон оиласи мисолида буни яққол кўришимиз мумкин. Бу қутлуғ хонадонда 7 нафар фарзанд меҳнатсевар ва мўмин-қобил бўлиб тарбия топишмоқда. Ҳар бирининг ўз ўрни ва оилада ўз мавқеи бор. Эзгулик учун от сурган жамоанинг ҳар бир юмушида тўнғич фарзанд — Саодатхондан тортиб, энг кенжа қиз — Маъмурахонгача фаол иштирок этади. Оиланинг биринчи ва суюкли келини — Ҳилолахон қайнонаси Шарофатхонга яқин маслаҳатчи, сирдош... Оилапарвар...

Хушвақтовлар хонадонининг соҳиби — Барака аканинг эса баракали меҳнати, иззат-обрўси, талбиркорлиги, ўз техникасининг ҳақиқий эгаси эканлиги — булар оила нафузига яна нуфуз қўшади.

— Бултур, — дейди Шарофатхон, — меҳнатимиздан яхшигина даромад олдик. Насиб этса, унинг салмоғи бу йил янада ошади. Элимиздан, туманимиз раҳбарларидан хурсандман. Ўтган йили Самарқанд вилояти хотин-қизлар Кенгаши томонидан Нодирабегим (Моҳларойим) мукофоти совриндорлари бўлдим. Йил якунига кўра, менга мукофотга рангли телевизор туҳфа этишди. Буни мақтанишга йўйманг. Қувонч туйғуси бу. Аслида элимизнинг ҳурмат-эҳтироми — буюк мукофот. Илоё, ҳаммага ана шу мукофот насиб этсин!

Биз Шарофатхонга суҳбат давомида анъанавий савол билан мурожаат қилдик.

— Ҳар қандай режа — келажакка умид... Шу маънода режаларингиздан бир шингил эшитсак...

— Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 5 йиллиги байрами истиқбол ишончини оширди. Ҳозир ҳар кунгилда айём қувончи. Йил бошидаёқ режаларни баланд кўзлаган эдик. Ҳар қалай, интилганга толе ёр. Ҳосилдорликни биз, пахтакорлар авлоди, насиб этса, 48 центнерга етказмоқчимиз. Ғўзаларимиз шиғил ҳосил тўплаяпти. Пайкалларимизда илк чаноқлар аста-секин бўй кўрсатаяпти. Токзорларимиз тўрт ёшга тўлаяпти. Бу даврда тўла ҳосил бериш учун етила бошлайди. Навбатдаги йиллардан умидимиз катта.

— Ҳар қалай, муаммолар ҳам бордир? Бинобарин, қишлоқ хўжалиги мураккаб соҳа...

— Тўғри, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида муаммолар етарли. Сувдан бироз қийналган жойимиз бор. Бизнинг дашт ерларга оби-ҳаёт сероблиги жуда зарур. Сувни юқорига ва экинзорларга шарқиратиб оқизиш учун қўшимча насосга эҳтиёж сезаяпмиз. Бу муаммо ҳал бўлса борми, экинзорларимиз ҳудуди ҳам, ҳосилдорлик ҳам, шубҳасиз, ошади. Оиламиз соҳиби Барака акангиз бу масалани ҳал этиш учун қаттиқ бел боғлаган. Техника ва унинг таъмир ишлари — у кишининг жону дили.

Ниятлар фақат бугина эмас. Келгусида фаолиятимиз қамровини ошириш йўлларини излаяпмиз. Янги иш жойларини ташкил этиш жуда муҳим. Хотин-қизларимиз учун тикувчилик цехи очиш ниятидамиз. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган корхона очишга ҳам жамоа билан келишиб режа тузганмиз.

Алқисса, Шарофатхон билан шарофатли орзу-уйлари хусусида анча-мунча гаплашдик. Унинг ниятлар ҳақидаги жўшқин ва ўктам фикрлари фараҳли эди. Тадбиркорнинг даврадаги суҳбати эса жозибали ва мароқли эди!...

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Қизилтепа туманидаги «Зармитан» деҳқон-фермерлар уюшмаси ташкил топганига бир йил тўлди. Қисқа давр мобайнида иқтисодиёт соҳасида муҳим ўзгаришлар рўй бермоқда. Айниқса, қишлоқда кичик корхоналарнинг кўпайиб бораётгани қувончлидир.

Азизобод қишлоғи марказида туркияликлар ҳамкорлигида сутни қайта ишлайдиган кичик корхона маҳсулот бера бошлади. Фермерлар етиштирган сутдан 7 турдаги сифатли маҳсулотлар тайёрланяпти. Сут маҳсулотларининг асосий қисми болалар боғчаларига, касалхоналарга тарқатиляпти.

Баҳодир ЭГАМОВ.

Қишлоқ инфраструктураси: истиқбол дастури ҳаракатда

БОҒДОД КЎРКИ

Боғдод туманида мустақиллик мусобақаси кенг қулоч ёймоқда. Президент фармонларини, иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошираётган туман саноатчилари шу йилнинг етти ойида 43 миллион 830 минг сўмлик ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 20 миллион 923 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқардилар. Туман матлубот ҳиссадорлик жамияти жамоаси аҳолига 41 миллион сўмлик озиқ-овқат ва халқ истеъмоли молларини сотиб, пулли хизмат кўрсатиш салмоғини 15 миллион сўмдан оширишди ёки ҳар бир киши бошига 106 сўмдан савдо хизмати кўрсатишди.

Боғдодлик деҳқонларнинг ҳам устивор меҳнати таҳсинга лойиқ. Жами 24228 тонна дон етиштирилди, давлатга 16100 тонна ғалла сотилиб, режа ортиғи билан адо этилди. Пиллакорлар давлатга 310 тонна саноат хом ашёси топширдилар. Мева, полиз, сабзавот маҳсулотлари сотиш режаси ҳам, ҳажми ҳам ошиб бораяпти.

Туман пахтакорлари ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш учун қизғин кураш олиб боришаяпти. Шунингдек, бу ерда катта ҳажмда маданий-маиший қурилиш ишлари амалга оширилди. 225 километр масофага янги газ қувурлари тортилиб, 6180 хонадон газлаштирилди, қишлоқларда аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш 71 фоиздан 95,1 фоизга кўтарилди. Хазиний номли жамоа хўжалигида 360 ўринли янги мактаб, «Пахтакор» жамоа хўжалигида 50 ўринли шифохона, «Мирзаобод» жамоа хўжалигида янги гузар, чойхона, Қўқон-Фарғона йўли бўйида 6 та янги дўкон, туман тарихий музейи, янги теннис корти қурилиб ишга туширилди.

— Бу хайрли ишларнинг ҳаммаси — истиқлол шарофатидир, — дейди туман ҳокими Абдуқаҳҳор Абдусаматов. - Халқимиз меҳнат зафарларига эришган ва чандон хуш кайфият ҳолда мустақиллигимизнинг 5 йиллиги тўйини кенг нишонладилар. Улуғ айём руҳи туманимиз меҳнат аҳлини янги-янги зафарлар сари ундаяпти.

Раҳимжон МЕЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЗИРОАТЧИДАН АФЗАЛРОҚ КАСБ, БЕКОРЧИДАН ТУБАНРОҒИ ЙЎҚ

Соҳибқирон Амир Темурнинг ҳарбий-сиёсий фаолияти натижасида мўғуллар истибдоди ағдариб ташлангач, ўлкамизда қишлоқ хўжалиги мисли кўрилмаган юқори суръатлар билан тараққий эта бошлади. Чунки, улуғ давлат арбоби соҳибқирон Амир Темур мамлакатнинг фаровонлиги, иқтисодий ва ҳарбий қудрати унинг қишлоқ хўжалиги қай аҳволдалиги билан чамбарчас боғлиқлигини англар, шу сабабли зироатчиликка ғамхўрлик бу даврда давлат сиёсати даражасига кўтарилганди. Амир Темур ва темурийлар даврида турли мамлакатлардан келган сайёҳларда Мовароуннаҳрнинг бениҳоя ободлиги самимий ҳайрат уйғотарди. Мовароуннаҳрни истибдод ва таназзул ботқоғидан халос қилиб, жаннатмонанд ўлкага айлантириш учун ғоятда кўп меҳнати сингган Амир Темур жонажон юртини беҳад севган ва унинг боғ-роғларга бурканганлигидан фахр ҳиссини туйган. Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг «Бобурнома» асарида ушбу сатрлар мавжуд: «Боши Ёряйлоқ, оёғи Бухоро, бир йиғоч йўл йўқтурким, кент ва маъмура бўлмағай. Андоқ машҳурдиркм, Темурбек дегандуркм: менинг бир боғим борким, тули (узунлиги) ўттуз йиғочтур. Бу тумонотни дегандур».

Амир Темур ва темурийлар даврида деҳқон касби ва меҳнати ғоят шарафланган. Улуғ бобомиз Алишер Навоийнинг «Маҳбуб ул-қулуб» асаридаги деҳқон меҳнатини улуғловчи маълум ва машҳур сатрлар бунга ёрқин далилдир.

Табиийки, асрлар давомида зироатчилик соҳасида халқимиз жуда бой тажрибалар тўплаган. Ўрта асрлардаёқ бу тажрибаларни умумлаштириб, зироатчиликка оид махсус асарлар битилган. Уларнинг кўплари амалий қўлланмалар тарзида бўлиб, экин экиб парвариш қилиш, ниҳол ўтқазиб боғ яратиш, табиий офатлар ва зараркунандаларга чора-тадбирлар кўриш ҳақидаги фойдали маслаҳатларни ўз ичига олган. Афсуски, ўтмишда ajдодларимиз томонидан зироатчиликка бағишланиб ёзилган асарларнинг жуда оз қисми бизнинг давримизгача етиб келган. Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти хазинасида сақланаётган 565-рақамли ноёб қўлёзма китоб ўрта асрларда форс тилида битилган қишлоқ хўжалигига оид иккита қимматли асарни ўз ичига олади. Биринчиси «Фанни кишту зироат» асари бўлиб, у яқин ўтмишда ҳам кенг тарқалган бўлса керак, 1906 йилда Когон шаҳрида тошбосма ҳолида чоп қилинган. Бу асар қўлёзмаси ва мазкур тошбосма нашри асосида устоз шарқшунос олим Маҳмуд Ҳасаний домла томонидан ўзбек тилига таржима қилиниб, «Зироатнома» номи билан 1991 йилда Тошкентда «Меҳнат» нашриётида чоп этилди.

Аммо 565-рақамли қўлёзма китобдан жой олган иккинчи асар ҳалигача кўпчиликка яхши маълум эмас. У Ниёзий деган муаллифнинг «Иршод уз-зироат» («Зироат дастури») номли асаридир.

Муаллиф ўз асарини ҳижрий 921 (милодий 1515) йилда ёзиб тугатганлиги ҳақида маълумот беради. Аммо у китобни кўп йиллик тажрибалари ва кузатишлари асосида ёзган. Китоб темурий шаҳзодалардан бири бўлган Султон Маҳмудга бағишланган. Асар асосан Ҳирот вилояти қишлоқ хўжалиги тавсифлаганидан муаллифнинг шу вилоятдан эканлиги ва Султон Маҳмуд Хуросоннинг собиқ подшоси Султон Ҳусайн Бойқаронинг авлодиданлиги маълум бўлади. Асар каттагина муқаддима билан бошланади. Дастлаб олам яратувчиси Оллоҳ таолога бағишланган шеърий мадҳия келтирилади. Унда оламдаги барча гўзалликлар ва ноз-неъматлар ижодкори Оллоҳ эканлиги таъкидланади.

Муқаддимада шунингдек, улуғ кишиларнинг зироатчилик фойдалари ва деҳқончиликнинг бошқа касблардан афзаллиги ҳақидаги фикрлари келтирилади.

Ниёзий ўз китобини ёзишга киришаркан, жуда кўп асарларни ўрганиб, улуғ кишиларнинг зироатчилик ҳақидаги фикрларини, деҳқончилик касбу корига берган юксак баҳоларини йиққан ва булардан айримларини қайси манбадан олганини кўрсатган.

Улуғлар сўзини далил сифатида келтириш билан чекланиб қолмасдан, муаллифнинг ўзи ҳам зироатчилик машғулотини шеърий сатрларда мадҳ қилиб, деҳқонларга ғамхўрлик қилиш султонлар бурчидир, деб таъкидлайди:

Сўз устаси бўлган улуғлардан шуни эшитдимки,
Султоннинг раияти унинг хазинасидан афзалдир.
Чунки хазинадан харж қилинаверса охир тугаб қолади,
Раиятдан эса ҳар лаҳза янги даромад келиб туради.

Бас, юмушларнинг энг яхшиси зироатни кенгайтириш учун жон куйдириш ва одамларни зироат ва иморатга тарғиб қилиш, шунингдек коризлар, анҳорлар, ариқлар бино қилишда том даражада саъй-ҳаракат кўргузишдир. Дин акобирлари ва яқин (ҳақиқат илми) улуғлари таҳқиқ ва аксар китобларда тасриҳ (баён) қилишган ҳақиқат шуки, касбларнинг энг афзали зироатдир».

Биз улкан мерос ворисларимиз

Шундан кейин муаллиф деҳқончиликни илк бор Одам Ато алайҳиссаломга Ҳазрати Жаброил ўргатганини баён қилиб, унинг энг қадимий ва шарафли бир касб эканлигини таъкидлайди. Асарда келтирилган Ер юзида биринчи марта экин экилиши ҳақидаги ривоят қисқартирилган тарзда қуйидагичадир:

«Ҳазрат Одам Сафиоллоҳга деҳқончилик касби ўргатилишининг баёни шуки, бир кун Ҳазрат Жаброил алайҳиссалом Ҳазрат раббил оламин (Оллоҳ) жалла жалолаҳу Фармонига кўра Одам Атони парвариш қилиш учун ер юзасига ташриф буюрди ва ундан ҳол-аҳвол сўради. Ҳазрат Одам алайҳиссалом шикоят эмас, балки ҳикоят тариқасида ўз паришон ҳолати ҳақида ҳазрат руҳ улқудс (Жаброил)га бир оз хабар берди: «Ўз нафсим дағдағасидан изтиробдаман. У туфайли ҳазрат Ҳақ таоло ва жалолаҳу ибодатига лозим тарзда киришолмаяпман ва бу ҳолатдан жуда ҳижолатдаман».

Ҳазрат Жаброил алайҳиссалом бориб Одамнинг аҳволини ҳазрат Ҳақ Субҳонаҳу ва таологa арз қилиб қайтиб келгач, «бу очлик иллатидир», деди ва унга икки ҳўкиз берди. Ҳазрат Одам алайҳиссалом ҳазрат Жаброил алайҳиссалом устозлигида ер ҳайдаш учун темирдан сўқа ясади. Жаброил алайҳиссалом беҳиштдан бир халта келтирди ва унда буғдой донлари бор эди. Уруғ экилганда ҳазрат Одам алайҳиссалом экканжойдан буғдой, Ҳазрат Ҳаво разияллоҳу анҳо экканжойдан эса арпа кўкарди. Шундай ривоя қилишадики, ҳазрат Одам алайҳиссалом ҳазрат Оллоҳ таологa арз қилибди: «Илоҳи, уруғ бир, сув ва ер ҳам бир. Мен экдим — буғдой кўкарди, Ҳаво экди, арпа кўкарди. Бунинг сабаби нимада?» Фармон келдики, бу ишнинг содир бўлиши ва нуқсон Ҳаво туфайлидир. Чунки у фирибгар шайтонга алданди. То олам аҳлига маълум бўлсинки, жазо қилишга яраша бўлади».

Муқаддима сўнгида муаллиф асарнинг саккиз бобдан иборат эканлигини айтиб, боблар номини келтиради:

Биринчи боб: Ерни билиш ҳақдадир. Ҳазрат Оллоҳ таоло субҳонаҳу Ернинг ҳар бир парчасига хосият берган бўлиб, мазкур боб улар қай даражада ғалла, узум ва мева бериши ҳақидадир.

Иккинчи боб. Экин экиш ва ниҳол ўтказиш пайтида мақбул соатларни ихтиёр этиш ва муқаддас Қуръон оятларидан қайсиларини ўқиш лозимлиги ҳақида.

Учинчи боб. Ғалла ва бошқа экинларни етиштириш ҳақида.

Тўртинчи боб. Жўяк олиш, ток ўтқазиш, узум етиштириш ва ток қирқиш ҳамда узум номларини билиш ҳақида.

Бешинчи боб. Қовун, тарвуз, бодринг, пиёз, шолғом, шивит, пудана, исфинож, карам, бақлажон, саримсоқ, гандано, сабзи, кашнич, себарга каба экинларни экиш ва уларнинг фойда-зарарларини билиш ҳақида.

Олтинчи боб. Қаламча, пиёз ёки ниҳолдан гул, райҳон ва буталар кўкартириш ва уларни парвариш қилиш баён.

Еттинчи боб. Дарахтлар, уларни пайванд қилиш, ниҳол етиштириш асалари сақлаш, ерни дарахтларга тақсимлаш, турли дарахтларни суғориш пайтлари ҳақида.

Саккизинчи боб. Дарахт, гул ва райҳонларни боғбонлик қоидаларига риоя қилган ҳолда чорбоғларда бир-бирларига мутаносиб қилиб экиш.

Афсуски, асарнинг айрим боблари сақланиб қолмаган. Мавжуд бобларнинг ҳам баъзилари тўлиқ эмас.

Биринчи боб сарлавҳаси мазмунидан маълум бўлганидек, тупроқшуносликка бағишланган ва бу фаннинг тарихи ўлкамизда узоқ қадимги даврлардан бошланганини тасдиқлайди. Бунда қумли, қуми кам ва бошқа хил тупроқлар ҳақида сўз юритилиб, улар қанча сув талаб этиши, ҳосилдорлиги ва ҳоказолар баён қилинади. Ерларнинг шўрини кетказиш ёки ботқоқликларни қуритиш ҳақида фойдали маслаҳатлар берилган. Муаллиф ҳар қандай ердан ҳам яхши ҳосил олиш кўп жиҳатдан унга қанчалик ишлов бериш, ўғитлаш ва вақтида суғоришга боғлиқдир, деган хулосага келади. Мазкур бобда ҳар бир ер парчаси ёки экин турига қандай ўғит кўпроқ фойдали эканлиги ҳақида мулоҳаза юритилади. Масалан, ғўзадан бўшаган ерни, бошқа экин экиш олдидан туя гўнги билан ўғитлаш лозим дейилган. Токзорларга эса эски пахса девори тупроғи ёки ариқ тубидаги лойни қуритиб солиш маслаҳат берилган.

Иккинчи бобда қайси муддатлар экин экиш ёки ниҳол ўтқазиш учун боп эканлиги ҳақида мулоҳаза юритилган. Муаллиф «йилнинг йигирма тўрт куни оқибатсиз кунлар бўлиб, бу кунларда ҳеч бир ишни бошламаган маъқул, бошланганида ҳам у яхши тугамайди», — деб огоҳлантириб, улар қайси ойларнинг қайси кунлари эканлиги ҳақида маълумот беради.

Ғалла экинлари ва уларнинг турлари ҳақидаги учинчи бобда муаллиф, айниқса, буғдойни таъриф-тавсиф қилишга кенг ўрин ажратган. Жумладан, буғдой навлари, ҳар бир муайян навни қандай ерга экиш мақбуллиги, қачон экилиши ва қачон етилиши, даштда ёки тоғ ёнбағирларида қайси навларнинг кўпроқ ҳосил бериши, шунингдек совуққа бардошли навлар ҳақида батафсил маълумот берилади.

Дарахтларга бағишланган бобда ўрик, бодом, писта, шафтоли, анор, беҳи, нок, олма, олхўри, гилос, анжир, ёнғоқ, жийда, тут каби мевали ва ток, терак, чинор, сарв каби манзарали дарахтларни ўстириш ҳақида амалий маслаҳатлар берилган. Асар зироатчиликка бағишланган бўлса ҳам, унинг бадиий жиҳатдан ҳам ўқишли бўлишига эътибор билан қараган муаллиф ҳар бир гул-райҳон ва мевали ёки манзарали дарахт ҳақида унинг характерли хусусиятини тавсифлайдиган шеърий парча келтиради.

Муаллифнинг чорбоғлар яратиш, қайси дарахт ёки райҳонлар қай тарафга ва бир-бирларига нисбатан қандай таносубда экилса, чорбоғ айниқса гўзал бўлиши ҳақидаги фикрлари ҳам қизиқарлидир.

Албатта, бу ноёб асардаги барча муҳим маълумотларни бир мақолада қамраб олиш имконсиздир. Мазкур асарнинг мавжуд боблари ўзбек тилига таржима қилиниб нашр этилса, фақатгина зироатчилик тарихини ўрганиш учун зарур бўлиб қолмасдан, айрим жиҳатлари билан ҳозирги замон қишлоқ хўжалигида ҳам амалий аҳамиятга эга бўлиши мумкин, деб ўйлаймиз.

Ғулом КАРИМ,
Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти илмий ходими.

Эл дастурхонини турли-туман ноз-неъматлар билан таъминлаш Бўка нон ишлаб чиқариш комбинати қўли гул пазандаю новвойларининг қалб амри.

Айни кунда бу ерда миллий нон, қандолатчилик, салқин ичимликлар, музқаймоқ ва макарон ишлаб чиқариш бўлимлари ишлаб турибди. Уларда бир кеча-кундузда 10 тоннадан 15 тоннагача нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Жамоа аҳлининг фидокорона меҳнати билан жорий йилда 2 миллион 745 минг сўмлик соф даромад олинди. Бу ўтган йилги даромаддан 6 баробар кўп демакдир.

СУРАТДА: нон ишлаб чиқариш бўлими илғорлари М.Қонлибоев ва У.Эшбоев нон сифатини кўздан кечиришмоқда.

Ҳ.АВВАЛОВ олган сурат.

АВЛОДЛАР УЧРАШУВИ

Тошкентдаги «Чевар» ҳиссадорлик жамиятида «Авлодлар учрашуви» бўлди. У республикамиз мустақиллигининг беш йили мобайнида эришилган ютуқлар ҳамда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар жараёнида аёлларнинг иштирокига бағишланди. Учрашувни республика хотин-қизлар қўмитаси уюштирди. Унга асосан аёллар — мамлакатимиздаги хотин-қизлар ҳаракати фаоллари, пойтахтимизнинг «Чевар» жамияти жойлашган Акмал Икромов тумани ҳокимлиги вакиллари келди.

Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги арафасида Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши йўлидаги фидокорона меҳнатлари учун бир гуруҳ хотин-қизлар давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланди. Бундай мукофотларга сазовор бўлган маданият арбобларининг айримлари «Чевар»нинг ишчилари билан бўлган учрашувда қатнашиб, катта концерт дастурини намойиш этишди.

Учрашувнинг ҳукумат мукофотлари билан тақдирланган иштирокчилари ҳамда ишлаб чиқариш илғорлари ва корхона фахрийларига қимматбаҳо совғалар топширилди.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

УЛУҒ САНА ШАРАФИГА

Шаҳрисабз консерва заводининг Тошкентдаги фирмаси уч йилдирки, «Эркин» номи билан иш юритади. Асосан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини хорижга сотиш ва четдан қишлоқ хўжалиги агрегатлари учун зарур эҳтиёт қисмлари, жиҳозларни келтириш билан шуғулланаётган фирма савоб ишларга ҳам бош -қош бўлаяпти.

Юнусобод туманининг мактаб-интернатларига, кам таъминланган оилаларга ва Сирғали туманидаги «Умид» ногиронлар мактабига ҳомийлик қўлини чўзиб келаётган «Эркин» фирмаси яқинда яна бир хайрли ишга қўл урди. Фирма республикамиз Президентининг футболни ривожлантиришга қаратилган Фармонини ва эътиборини қўллаб-қувватлаб соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллик тўйига атаб Чироқчи туманида қишлоқ футболини яхшилаш учун 3 та соврин-мукофот эълон қилди. Ҳозир 30 га яқин жамоа биринчилик учун куч синашмоқда. Биринчи ўрин учун «Урал» аравачали мотоцикли, иккинчи ўринни олган жамоага видео магнитофон ва ниҳоят, учинчи ўринга рангли телевизор насиб этади.

— Ғолибларга аталган совринлар туман ва қишлоқларда футболни ривожлантиришга хизмат қилади, — дейди «Эркин» фирмаси бош директори Баҳодир Раҳмонов.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

Ҳар тўғрида

100 МИЛЛИОНЛИК СУРАТ

Дунёдаги энг ноёб санъат намунаси ҳисобланган суратни 1452-1509 йилларда яшаб ижод этган муйқалам соҳиби Леонарда Винчи яратган.

Бу рассомнинг айни кунда Парижда сақланаётган «Мона-Лиза» картинасидир. Асар 60-йилларда АҚШ кўргазмасига жўнатилишидан олдин суғурта қилиниб, 100 миллион долларга баҳоланган. Аммо бу маблағ ўшандаёқ кам деб ҳисобланган.

Бебаҳо ҳисобланган бу сурат тахминан 1503-1507 йилларда чизилган бўлиб, ҳажми 77х53 сантиметр. Баъзи тахминларга кўра, унда флоренциялик Фронческо де Жоканданинг рафиқаси Лиза Герерди тасвирланган деб ҳисобланган.

Франция қироли Франциско I суратни 1517 йили 4 минг флоринга (15,3 килограмм олтин)га сотиб олган. Уни чўмиладиган хонасига осиб қўйган.

ҚАҲРАМОНЛАР ҚАҲРАМОНИ

Жаҳонда энг кўп бола туққан аёл Москвадан 241 километр шарқда яшаган шуилик деҳқон Фёдор Васильевичнинг хотинидир. Унинг 69 нафар фарзанди бўлган. Бу серпушт аёл 27 марта ҳомиладорлик даврида 16 марта иккитадан, 7 марта учтадан ва 4 марта тўрттадан бола туққан.

Эгизаклар 40 йил давомида туғилиб, барчаси соғлом-саломат вояга етган. Негаки, деҳқон аёл жуда соғлом ва меҳнаткаш бўлган. Россиянинг ўша пайтдаги ҳукмдори Екатерина II бу оилага ҳар томонлама ёрдам берган ва тез-тез ҳадялар улашиб турган.

ПИНГВИНЛАР ҲОМИЙСИ

Миллионер Жан Дюпон Францияда истиқомат қилади. Қариб қолганига қарамай у пингвинларни ҳамон жон дилидан яхши кўради. Шу боис миллионер чол ўзининг 36 хонали уйини музхонага айлантирди ва бу ерда яшайдиган 23 пингвин учун барча шароитни яратиб берди. Ўзи эса уйида музлаб қолмаслик учун иссиқ кийимлар кийиб юради.

ШИФОБАХШ ЧУМОЛИ

Даниялик олимлар чумоли вужудида улкан кимёвий модда борлигини ва у инсон миясига ижобий таъсир этишини илмий жиҳатдан исботлаб беришди.

Худди шу хилдаги моддани ишлаб чиқариш учун бўлган барча уринишлар фойда бермади. Шунда доктор Гане Детмер «инсон ана шу моддани қабул қилиш учун фақат чумоли ейиши керак» деган хулосага келди. Лекин бу борадаги изланишлар ниҳоясига етгунча барча турдаги чумолиларни еяверишга шошилмаслик кераклигини таъкидлаб қўйди. Сабр қилайликчи, машойиқлар айтишгандек, сабримиз олтинга айланса, бизга зарар етказадиган чумолилар коримизга яраса?!

ТУЗДА ҲИКМАТ КЎП

Шеробод (Эрон)даги туз конидан Исо пайғамбардан 600 йил олдин яшаб ўтган одамнниг яхши сақланган танаси топилди. 2600 йиллик инсон танаси бир неча тонна туз тагидан чиқди. Чап қулоғидаги олтин балдоғи янгилигича турибди. Унинг қоши, мўйлови, соқоли ҳам тирик одамникидай. Эрон ҳукумати вакилининг журналистларга берган жавобида бу одам зилзила пайтида туз конида бўлганлиги исботланганини айтди.

Бу ерда қазишма ишлари олиб бораётган археологлар кон тагида яхши сақланган бошқа жасадлар ҳам бўлиши мумкинлигини эътироф этдилар.

Қадимий карвон йўли ҳозирги Жиззах вилояти ҳудудидан ўтган. Азал-азалдан бу жойларда бозорлар қурилиб, савдо-сотиқ кенг ривожлантирилган. Натижада аҳолининг турмуш даражаси яхшиланган. Истиқлол шарофати билан вилоятда эндиликда бозорлар янада кўпайди. Ҳозир катта-кичик 17 та бозорлар одамлар хизматида. Шундан 5 таси шаҳарнинг ўзида. Айни чоғда Бешқува ва Тошлоқ даҳаларида ҳам 2 та замонавий бозор қурилаётир.

СУРАТДА: шаҳардаги Оқ бозорнинг олди томонидан кўриниши.

Х.МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

ЖОЗИБАЛИ БАҲСЛАР

У ёки бу спорт мусобақаси ҳақида сўз кетганда одатда қатнашчилар тилга олинади, ким кимни қандай ҳисобда доғда қолдиргани таъкидланади, баъзан қатнашчи ва мухлислар фикр-мулоҳазалари келтирилади. Шу билан муддаога эришилган ҳисобланади. Ушбу мусобақани ўтказишдан кўзланган асосий мақсад кўпинча эътибордан четда қолади. Натижада баҳсларнинг моҳияти мавҳумлик касб этиб, у ҳақда юзаки таассурот уйғонади.

Мамлакатимиз пойтахтидаги кортларда «Президент кубоги» учун теннис бўйича ўтаётган учинчи халқаро турнир моҳиятини ҳам барча аниқ-равшан илғаб ҳис этмоқда, дея олмаймиз. Шу боис ушбу мусобақани ўтказишдан кўзланган асосий мақсад нима эканлигига тўхталиш жоиз.

Маълумки, куни кеча беш йиллиги тантанали ва кўтаринки руҳда нишонланган Мустақиллигимиз турмушнинг барча жабҳаларида, шу жумладан жисмоний тарбия ва спорт соҳасида ҳам мамлакатимиз вакиллари учун жаҳонга эшикларни кенг очиб берди. Лекин пайдо бўлган мисли кўрилмаган имкониятларнинг юзага чиқиши учун тегишли шарт-шароитлар керак. Республикамиз раҳбарияти, биринчи навбатда юртбошимизнинг бутун саъй-ҳаракатлари иқтисодиётимиз, маданиятимиз, санъатимизни, маънавиятимизни янада юксалтиришга қаратилган ана шундай шарт-шароитларни вужудга келтиришга йўналтирилган бўлиб, бу борада жисмоний тарбия ва спорт воситасида соғлом авлодни камол топтириш, юртимиз довруғига довруғ қўшиш масаласи ҳам диққат марказида турганлиги таҳсинга лойиқдир.

Амалга оширилаётган ишлар шу даражада кенг кўламли ва шиддаткорки, уларнинг мағзини чақишга кўпчилик улгуришмаяпти ҳам. Зеро, бундан тўрт-беш йил аввал Ўзбекистонда футбол ва теннис ҳозиргидек равнақ топиб, мамлакатимиз вакиллари жаҳоннинг етакчи футбол жамоалари, ракетка усталари билан баҳсларда ўз маҳоратларига сайқал беришлари мумкинлиги етти ухлаб тушга ҳам кирмайдиган бир ҳолат бўлиб кўринарди. Энди бўлса, интилиш, саъй-ҳаракатга зўр бериб, ўзингизни кўрсата олсангиз кифоя.

Теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги учун анъанавий мусобақа очилиши маросими пайти мамлакатимиз раҳбари бу нарсани шундай таъкидлаган эди:

«Бир пайтлар муайян кишиларгина шуғулланган бу спорт тури бугунги кунда мамлакатимизда энг машҳур ва оммавий спорт турларидан бирига айланди. Тошкент, Андижон ва Фарғонада ҳашаматли теннис саройлари қурилди ва улар фаол равишда ишлаб турибди. Республиканинг бошқа вилоятларида ва туман марказларида, ҳамма жойда халқаро андозаларга мос келадиган теннис кортлари қурилмоқда. Тез орада олис гўшаларимизда ҳам теннис коптокчалари овози эшитила бошлашига ишончим комил».

Қарс икки қўлдан чиқади, деган гап бор. Республикамиз раҳбарияти жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга жойларда шунчалик кенг имконият яратилишига бош-қош бўлаётган экан, ҳар бир ота-она, эсини таниган ҳар бир навқирон авлод вакили яратиб берилаётган қулай шароитдан оқилона фойдаланиш хусусида жиддий бош қотириши ҳам қарз, ҳам фарздир.

Моддий жиҳатдан олиб қараганда ҳам бу ғоят манфаатли, фойдаси беқиёс ишдир. Зеро, ҳозир пойтахтимиз кортларида ўтаётган мусобақанинг соврин жамғармаси 125 минг АҚШ долларидан иборат бўлиб, ғолиб теннисчи унинг 18 минг долларидан кўпроғини қўлга киритади. Ҳолбуки ёз мавсумида бундай мусобақалар ҳафтасига икки-уч жойда ўтказилади. Англия, АҚШ, Франция, Австралия ва бошқа мамлакатлар очиқ чемпионатларини ҳам қўшиб ҳисоблаганда жаҳоннинг етакчи ракетка усталари йилига миллион-миллион доллар даромад қилишади.

Мамлакатимизда теннисни ривожлантиришга оид жамики тадбирлар Ўзбекистон вакиллари ҳам пировард-натижада уларнинг сафига қўшилишини таъминлашга йўналтирилгандир. Тўғри, ҳозирча теннисчиларимиз малакаси бунга тўла равишда имкон бермаяпти. Лекин саъй-ҳаракатлар сабот билан давом эттирилса, кўзланган натижага эришилишига шубҳа йўқ. Бир пайтлар Руфат Рисқиев ўз вазн тоифасида барча рақибларни доғда қолдириб, бокс бўйича жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритганини, ҳали яқиндагина Карим Тўлаганов олимпиада бронза медалини олиб қайтганини эслайлик. Нега энди теннис бўйича вакилларимиз кучлилар билан тенгма-тенг баҳс юритиши мумкин эмас экан?

Илгари бунинг учун имконият йўқ эди. Истиқлол шарофати ила имконият ҳам, шароит ҳам юзага келди. Тушунган одам учун бу катта бахтдир. Имкондан унумли фойдалана билган киши эса энг бахтиёр инсонлар жумласидандир.

Энди бевосита баҳсларга тўхталадиган бўлсак, аввалига 29 теннисчи мусобақаларнинг асосий босқичига чиқиш учун кураш олиб борди. Улар сафида 16 нафар вакилимиз бор эди. А. Маҳкамов, Т. Ғаниев, А. Иванов, С. Шчербинин, А. Горбунов, К. Томашевский 1/8 финалида иштирок этадиган бўлишди.

Қолган қатнашчиларимизга ҳам омад тилаймиз!

Ш. АЛЛАМОВ
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЭМАЛЬ БУЁҚЛАР КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Тошкентдаги ташкилот нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш йўли билан турли рангдаги эмаль буёқларини сотади.

Телефон: 77-72-73.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0494, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.